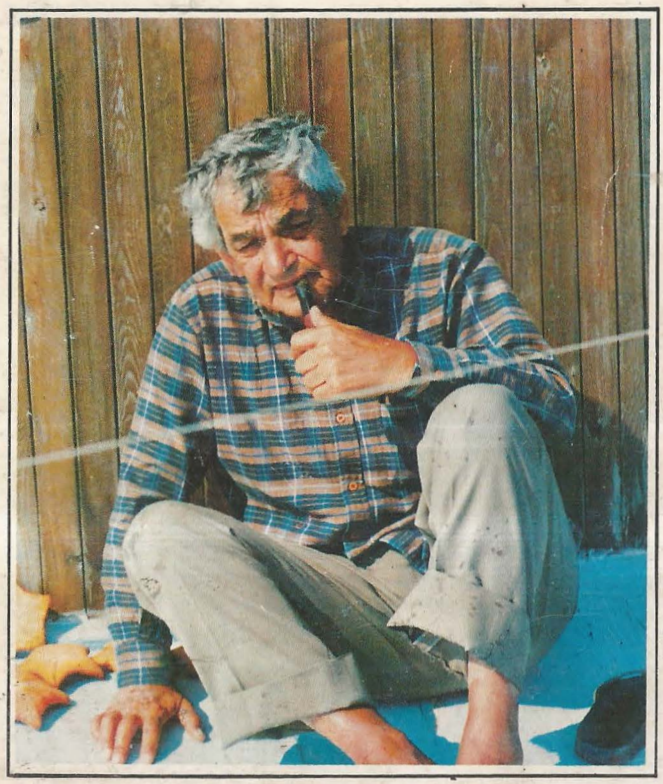
ALICI KUŞU KARDEŞLİĞİN Arif Damar

Arif Damar
ALICI KUŞU KARDEŞLİĞİN

TOPLU ŞİİRLER: 1

Arif Damar

ALICI KUŞU KARDEŞLİĞİN

TÜRK YAZARLARI DİZİSİ

Bu kitap 1990 yılında Can Yayınları'nda dizildi.
Özal Basımevi'nde basıldı.

Arif Damar
ALICI KUŞU KARDEŞLİĞİN

TOPLU ŞİİRLER 1

GÜNDEN GÜNE
İSTANBUL BULUTU
KEDİ AKLI
SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU
ALICI KUŞ

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Bâbıâli Caddesi, No: 19, kat: 2, Cağaloğlu, İstanbul
Telefon: 528 61 13 - 513 51 88

ISBN 975.510.233-7
© Arif Damar/Can Yayınları Ltd. Şti.

Çırak durdum yanında memleketimin
İnancımın halkımın hürriyetimin
Türküler deniz gökyüzü
Bir de Nâzım Hikmet'in

GÜNDEN GÜNE

1. basım: 1956, Kendi yayını
2. basım: 1976, Cem
3. basım: 1986, Cem
4. basım: 1990, Can

Nâzım Hikmet: "Ant mecmuasının şairlerini pek beğeniyorum. Hele dördüncü sayısında birbirinden güzel şiirler vardı. Aşkolsun delikanlılara."

Mayıs 1945
Kemal Tahir'e Mektuplar'dan

ARİF DAMAR
Desen: NEŞET GÜNAL (*Taş baskı, 1943*)

ŞAFAK VAKTİ

Şafak vaktidir
terket beni hatıra

Bundan böyle ben artık
dağılıp boydan boya mısralarıma
esirler açlar ve mağlûplarla
hürriyet ekmek ve zafer türküsünü
gücümün yettiği kadar söyleyeceğim

Sonra bu dehşet ve sefalet içinde
mesut günler va'deden
bir silâh sesi gibi titreyeceğim

1943, İstanbul

"GECENİN İÇİNDE"

Yağmur kesildi.
Su sesi ve sessizlik
uzandı bir yol halinde
can sıkıntısına.

"Büyük ölüler" "bir ızdırap şarkısı gibi"
geçiyor tebliğlerden.

Bu gece hiçbir şey mevcut değil kâinatta
parmaklarımın arasında buruşan gazetenin
kurduğu âlemden maada.
Dünyanın bütün camlarını kırmak istiyorum.

Tekrar başladı yağmur,
bu hayatımda en müthiş gecedir;
karşıki apartmandan
anama küfreder gibi
Müteahhit Nuri Bey'in kahkahası gelmededir.

1943, İstanbul

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

1

Belli söylediğin türküden
yabancısısın bu toprakların.
"Limanlar" "kayıklar" ve "balıkçılar"
ve "gece vakti ılık esen rüzgâr"
uzak buralara.

Sana,
istediğin zaman
istediğin ağacın altına oturup
dinlenebilmek kadar uzak
ve ağır yumruğunu soğana vurup
ekmeğini yiyebilmek kadar uzak
uzaklar,
uzak buralara.

Biraz evvel türküsünü bitirip
ve düşman elindeki
karşı dağları
kilometrelerce uzağa itip
göğüs geçiren arkadaş
belki biz de birbirimizden uzağız
fakat seninle çok defa
büyük kitaplarımızı okurken
aynı satırlarda öfkelenip
aynı satırlarda güldüğümüz için
ve son sayfayı bitirince
ışıklı ve geniş bir dünyaya
bir avuç nar tanesi sevinciyle
döküldüğümüz için
düşüncelerimizde daima biraradayız.

Mısralarımın siperinde de
düşmana karşı
yan yana ve omuz omuzayız.

1943, İstanbul

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

2

Harbin yorgunluğu kalkmış üzerinden
"avuçlarında toprak ve kan"
sağ ayağın yarım metre uzakta
sol kolun kırık
ve kurtulmuşsun her türlü endişeden.

Kar yağıyor senin kadar sakin
silâh arkadaşların ve bilcümle ordu
kayboldu ufukta.
Belki de şehir zaptedilecektir.

Yine belki
akşam yemeğini yerken
duvardaki resmine bakıp gülümseyecektir
çok uzaklarda bıraktığın mavi gözlü çocuğun.

1943, İstanbul

GECE YARISI TEBLİĞİ

Sarsıyor temelini karanlık düşüncelerimin
hürriyet ordularının ayak sesleri.
Ve siperlerde vahşi gıcırtısı
o beyaz dişlerinin.

Avuçlarında bütün lânetini sıkarak
üç yılını saran barut kokusunun
tanklarla omuz omuza
bazen korkusuz koşuyorsun.

Hatırasına verip kendini bazen
eski bir şarkının
-tüfeğini samimiyetle sıkarak-
giriyorsun içeriye bir kapıdan
yüzüne sıcaklığı vuruyor
çok uzakların.

Bazen kendi kendinden uzak
yorgun dalgınlığında uykusuzluğun
sevdiklerinin sesini duyuyorsun.

Ve nihayet
bir "Gece Yarısı Tebliği"nde
unutuluyorsun.

1943, İstanbul

HARP TEBLİĞİNDEN UZAK

C e p h e 'de sükûnet hüküm sürmededir
Gökyüzü bulutsuz
Ve hava sakin

Pencereler ardına kadar açılabilir
Deniz bu kadar mavi
Yalnız bizim için

Bugün meşgul olalım
Ağaçların pembe çiçekleriyle
"İkinci Cephe"den ziyade

Dostlar, günü geçirelim şikâyet etmeden
Ne çıkar bahsetmeyelim
Ekmeğin az geldiğinden

Dinleyelim yalnız
Gelecek günlerin saadet şarkılarını
Gökyüzünün maviliğinden

1943, İstanbul

İKİNCİ CEPHE

Son silâh sesleri de kesildi,
artık büyük sükûneti konuşabilir barikatın.

Saatlerce dövüştükten sonra
bir avuç erkek
ve bir de kadın
son silâh sesleri de kesildi.

Gözleri hayretle açık
ayakları ürkek
bir ihânet dakikası gibi
korkak ve titrek
geçti düşman askerleri üzerlerinden.
Belki, birdenbire bir şey olur diye
dökülmüş sigaraları bile incitmeyerek.
Artık büyük sükûneti konuşabilir barikatın:
Uyuyorlar,
sanki gelecek günlerde uyanacaklarmış gibi
sanki çalışmaktan yorulup
bir ağacın gölgesine yatmışlar gibi
uyuyorlar.

Işıldıyor gözleri güneşten
bu arka üstü uzanmış askerin.
Bu kumral saçları kalpağından
alnına doğru dökülen gencin
yüzü benziyor yüzlerine
memleketlilerimin.

O,
tüfeği elinde tutacak kuvveti de kesildiği zaman
sol eliyle kara gözlerini ovuşturarak
ve bir uçuruma yuvarlanıyormuş gibi
tırnaklarıyla toprağa yapışıp
bir müddet durarak
son defa eğildi karanlığına hatıralarının
Orda dağlar ve yıldızlar vardı
orda yıldızlar dağlara doğru
çılgın bir sevinçle akardı.

Ondokuz yaşındaydı henüz
bu geniş omuzlu, tıknaz delikanlı,
dayanmış emniyetle göğsüne barikatın;
saçları ıslanmış yalnız
hâlâ sıcak olan kanından
ve ayrılmamış mavi gözleri
yiyecekmiş gibi baktığı düşmanından.

Hem türkü söyler, hem dövüşürdü
bu uzun boylu Kafkasya'lı.
Derdi ki:
"Biri dudaklarla söylenir,
ellerle diğeri,
ne farkı var bir kavga şarkısının
mukaddes bir kavgadan!"
vuruldu, en sevdiği türküyü söylerken ansızın
o güneşli alnından.

Yüzükoyun uzanmışlar toprağa,
belli değil şekli yüzlerinin
sağdakinin, sol kolu kırılmış
sağ eli göğsünde ötekisinin.

Her şey olması lâzım geldiği gibi oldu:
ilkin kadın vuruldu
sonra erkek.
Kadının saçları onun göğsüne yayılmış
mavi gözleri gülümseyerek.
Erkeğin barikata dayalı kumral başı
ve çevrilmiş ikisinin de yüzü
çok sevdikleri güneşe karşı.
Aydınlık aydınlatıyor tarihin
en büyük yüzlerini.
Bu iki insan, verdiler v a t a n için
kendi gündüzlerini.

Sarışın kahraman kadın
sarışın kadının kahramanlığı
sığamaz içine mısralarımın.

O, barikatta dövüşürken
iliklerine kadar erkekti.
Vurulduğu zaman hiddetinden
dişleri birbirine geçecekti.

O, söyledi en büyük sözlerini
hiçbir şey söylemeden.
Yalnız, sıktı kadın yumruklarını
gözlerini çevirdi Garba doğru;
eminim ki İkinci Cephe'den
son defa böyle bahsediyordu.

Artık, vakit gecedir;
sarsıyor stebin yıldızsız karanlığını top sesleri.
Ve bu sekiz kahramanın
karışıyor düşüncelerime
aylardır düşündükleri:

"Savruldu rüzgârda külleri çiftliklerimizin,
ekinlerimiz eğdi boyunlarını
tankların önlerinde,
ve kavruldu harmanlarda demetlerimiz
senenin en güzel günlerinde.

Öldü erkeklerimiz.
Günlük güneşlik yaz aylarında
öldü erkeklerimiz.

Ve kadınlarımız
ve çocuklarımız
harp tebliğlerine bile görünmeden
gittiler.

Yakıldı şehirlerimiz
dayandıkları için
sonuna kadar
yakıldı şehirlerimiz!.."

Sarışın kahraman kadın,
düşündü bütün bunları
hayatla ölüm arasında.

Sıktı kadın yumruklarını,
gözlerini çevirdi Garba doğru,
Garba çevrilen gözleriyle:
"Bütün bunlara rağmen!.." diyordu.

1944, İstanbul

HARKOV'UN SON KEZ KURTARILIŞI ÜSTÜNE

Ortalık kararırken şehre girdiler
düşman gündüzden çekilmişti.
Caddelerde, bozuk kamyonlar, tanklar
kırık tekerlekler
harap çatılardan, yıkık duvarların altından
yer yer dumanlar yükseliyordu.
– Uzaktan top sesleri geliyordu. –
Sanki alev bir kasırga geçmişti üstünden
binaların, insanların, hayvanların ve ağaçların
ve akşamın sessizliğine boylu boyunca uzanmıştı ölüler.

Ortalık kararırken şehre girdiler
toprağın büyük huzuru darmadağın
akarsu kaybolmuş yatağında
sokaklarda kimse yok sarılacak.
Her şey hareketsiz
sükûnet, her yanda sükûnet
ne kımıldayan bir yaprak
ne yaşayan bir renk,
yalnız sessizliğe boylu boyunca uzanan ölüler.

Eminim hiçbir vakit
bu kadar hazin karşılanmadı hiçbir zafer.

Not

İçinde, nefesini tıkayan ömrünün hatırası
yani mağlûp ümitleri ve bedbaht hasretiyle
ve kırık kalbi, nemli gözleri
ve çamurlu postalları, doludizgin nefretiyle
karanlığa boylu boyunca uzanan ölüleri arkasında bırakıp
memleketini en son olarak terketti
tepeden tırnağa zaferle mücehhez
şehre ilk giren nefer.

Ve her zamanki gibi yarın
bütün dünyada şafak vakti
yeniden değişecek şekli haritaların.

19.4.1944, İstanbul

AYAK SESLERİ

Bir gece vakti
sırtımı dağa verip
ayaklarımı karanlığa uzatmışım.
Başımın altında üç kitap var:
biri geçmiş
biri şimdi
biri gelecek günlere dair.
Ayaklarımın ucunda titreyen şehrin ışıkları,
göğsümün üstünde inip kalkan
sayısız yıldızlarıyla yaz gecesidir.
Sıcaktır uzandığım toprak
ve bir cıgara yakmışım.

Bu karanlığın ve bu yıldızların altında
şark, garp ve şimal ufuklarının
çok uzaklarında,
nöbet bekleyen
yarasını bastıran,
tank, zırhlı otomobil, tayyare ve mitralyöz işleten
ve göğüs geçirmeleriyle bizim olan insanlar
şimdi bu şehrin,
bu toprağın,
bu cıgaranın
emniyeti ve huzuru dışındadırlar.

Sen, Büyük Çin,
çoktandır unuttuğum memleket,
çekik gözlü ve çekingen topraksız köylüleri,
ecnebi fabrikalarının işçileri
Sovyetler'den dönen talebeleri
ve deniz insanlarını,
sıtmalı,
  silâhsız
    ve cesur
vatan uğrunda kaybeden!.

Başımın altındaki kitaplardan biri
927 'deki sana aittir.
Onun satırlarında yarım kalmış bir şarkı,
Bu şarkıda Çen,
  ihtirasları ve etiyle parçalanmıştır.
Bu şarkıda kalkık burunlu Katof,
akide şekeri yediği
ve aynı ferahlık içinde
arkadaşlarına siyanürünü verdiğ
                geniş elleriyle
yakılmağa gidiyor.
Bu şarkıda Kiyo,
büyük ölümüyle yatarken
Baba Jisor düşünceli,
May dudaklarını ısırıyor.

Çin'de yarım kalan bu şarkı
tekrar dillerdedir,
şimdi Dalmaçya sahillerine hâkim olan
rüzgâr ve çetecilerdir.
Çeteciler,
hırvat, sırp, sloven ve müslüman,
çeteciler,
eski asker, genç kız, işçi, talebe
çeteciler, topraklı ve topraksız köylülerdir.
Eski maden işçisi,
eski kızıl bayraktar,
Madrit kapılarında hiddetinden dişini kıran
Jozip Broz,
yani Mareşal Tito,
ve sıkılmış yumruklarını havaya kaldırarak selâm veren
sert yüzlü nöbetçiler,
Dinarik Alpleri ve köyler,
Bosnasaray'ın minareleri,
Üsküp'ün tütün tarlaları,
sessiz kiliseler, elma bahçeleri, bağlar
limanlar, iskeleler, deniz fenerleri,
aynı kavganın,
ve aynı gecenin içindedirler.

Ve memleketler elden ele geçerken,
"İkinci Cephe" adamlarının
ayak seslerini duyuyorum.
Yanan şehirlerin kızıltısında toprağa vuran gölgeleri
uzanmadadır düşüncelerime kadar.

Cümlesinin arkasında kalan bir deniz yolculuğu
ve karşılarında gaddar bir düşman vardır.
Bilemem neler düşünürler
silâhların uğultusunda ve korkunç çığlıklarında hayatın.
Sanırım eski silâhlar gibi
hatıralarından ayrılmışlardır.
Susarlar, öldürürler ve ölürler
şarkıların, arzuların ve şehvetin dışındadırlar.
Yalnız ebedî topraktan
tırnaklarıyla kazırlar kaderini yaşayacakların.

Ay doğuyor arkamdan
artık yıldızlar daha uzaktadır.
Cıgaram söneli bir hayli vakit oldu,
nedense yakmıyorum yenisin;
ben bu gecenin karanlığına dalmak istiyorum
bir silâh sesi gibi.

Ankara, 1944

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

3

O öylece kalacak:
yağmur, ıslak toprak ve tel örgü.

Hududa yakın bir kesimde
arkadaşlar hücuma kalktılar,
ayak sesleri hâlâ kulağındadır.

Süngülerin karanlıkta parıldayan soğuk demiri
bir türlü çıkmaz aklından.

Harap olmuş istihkâmda,
apansız farkına vardın ki sıcak kanın
teninde lezzetle sızıyordu.

Ah ellerin ne kadar soğuk!..

1945, Ankara

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

4

Silâhın düştü elinden,
bundan sonra bir hayal parçasısın.

Dostların seni garipseyerek anacak,
vakitsiz ölümüne üzülen bu küçük şiirde de
benim gönlüme göre olacaksın.

Halbuki biraz evvel kar yağıyordu,
sen ağır yaralı;
arkanda düşmandan kurtarılmış toprak,
suları buz tutmuş Vistül,
ağır ağır yürüyordun.
Ufukta belki,
karla örtülü kuleleri ve damlarıyla
biraz sonra şehirler gözükecekti.

Ayak izleri örtülürken arkadaşlarının,
sen çam ormanlarını ve sakin gölleri
son adımında birdenbire geçerek
denize vardın.

Ondan sonra bir hayal parçasısın.

Ocak 1945, Ankara

HİSSEN YOK BU AKŞAMDA SENİN

Hissen yok bu akşamda senin,
sen öğleden beri
bu renk renk
bu çeşit çeşit söylenen şarkının
artık haricindesin.

Tankın gölgesi uzandı üstüne kadar,
nerdeyse, habersiz gün batacak.
Tamamen çekmiş göğsünden akan kanı
büyük ve mütehammil toprak.
Her şeyin ne kadar şikâyetsiz
saatin hâlâ işliyor bileğinde,
onu akşamdan akşama kurardın,
tabii biraz sonra duracak.

Bugün günlerden cumartesi,
dün yazdığın mektup,
ancak, dört gün sonra eline değecek karının.
Senin orada eskisi gibi sesin işitilecek,
sesin teselli edecek
düşünür gibi gülecek,
kısaca: Yaşayacaksın.
Çocuğun o akşam yazdığı cevapta
bahsedecek çiçek açtığından
bahçenizdeki ağaçların.

Güneş battı,
yıldızlar doğacak biraz sonra,
şimdi karnın acıkmış olacaktı.
Çantanda tayının ve konserven var,
cebinde, yemekten sonra içecek sigaran.

Düşman bozguna uğratıldı arkadaş,
mısralarımda olsun uyan!..

1945, Ankara

AKROPOL

Elimdeki gazetede bir kurtuluş haberi
insanoğlunun en büyük şarkılarından,
daha manalı, daha dokunaklı,
daha aziz geldi bana bu sabah:
"Akropol'e Elen Bayrağı Çekildi."

Okudum, yaralı kardeşlerim,
okudum, gözlerim yaşararak
ve dudaklarımı ısırarak, sevindim yürekten.
Nedense, ellerimi ovuşturmak,
ve gülümsemek gelmedi içimden.

Kurtuluş kavgasının fırtınasında
ummazdım, kendimin bu kadar aciz
ummazdım, bu kadar mahcup olacağımı.
Ellerim çocuk ve yumuşak,
ellerimden utanıyorum, yaralı kardeşlerim.

Ne kadar acı bir şey bilseniz,
insanın, uyamaması isteğine yüreğinin.

Şimdi, bayrakları rüzgârda dalgalanarak,
topraklı elleri ve uzamış sakallarıyla
dağlardan inmededir vatanseverler.

Onlar ki, silâhsız ve zayıf,
yalnız cesaretleri ve ümitleriyle:
"Ferman padişahın, dağlar bizimdir" demişlerdir
dünyanın en katil saatlerinde,

Biliyorum, yaralı kardeşlerim,
biliyorum ve şu fakir mısralarımda olsun,
hazin caddelerinizde bayram yapmak için,
bırakın aranıza katılayım,
bırakın, diyemiyorum.

1945, Ankara

Sonra, bana gelirken
Saçlarını amma tarar
Dişlerini amma çok fırçalardın

GÜNEL'E ŞİİR

Yine böyle kar yağacak,
ben, kimbilir hangi bir dağ başında,
sırtımda yakaları kalkık asker kaputu,
omzumda tüfek,
nöbet bekleyeceğim.

Postallarım kara batmıştır,
ama ayaklarım sıcak,
yün çoraplarım senin
elceğizinden çıktı muhakkak.

Rüzgâr vurur rüzgâr üstüne,
dudaklarımda şarkı durmaz,
ovalar beyaz, yollar, kapalıdır kardan.

İstersen vakit akşam olsun,
bu, daha çok "romantik" olacaktır.
Çünkü, önündeki çorba,
her zamankinden daha sıcaktır.

Lokmalar tıkanıp kalacak,
geçmeyecek boğazından;
hayat, o vakit daha gaddar gelecek
sana şimdi anlattığımdan.

1946, Ankara

ÇOCUKLUĞUM

Zincir sesi uzun sürdü,
demek ki açığa demir attı gemi.

Karanlık suyu yer yer aydınlatırken,
kayıkların parlayıp sönen ışıkları,
rüzgâr dalgaların üstünden
boğuk seslerini getiriyor kayıkçıların.
Kürekler güç kalkıyor sudan,
yüzlerini kırbaçlıyor soğuk
–yağmurla karışık–
vapura binecek yolcuların.

Kürek çeken, dümen tutan sinirli;
kadınlar ve çocuklardır bağıran.

İhtiyar kayıkçı konuşuyor:
"Sallanmayın,
işte geldik, ne kaldı ki!
Biz, daha nelerini gördük bu suyun..."

Dalgalar yükseliyor,
bu saatte Gelibolu Feneri,
belki her zamandan daha fersiz,
ve haritaların ufacık Marmara'sı,
çürük vapurlar ve tahta motorlarımız için
ne bitmez tükenmezdir.

Haklısın, ihtiyar kayıkçı,
haklısın, fakat anlatamazsın,
anlatamazsın, karanlık suda,
ölümün, soğuk ellerini gören gözlere bunu...

Sen, denizi tanırsın,
ekmeğini veren odur,
odur, ağlarını dolduracak,
hele bir durulsun...

En öndeki sandal vapura yanaştı.
Artık korku yoktur.

Bu rüzgâr,
günlerce devam edecektir...
Kayalara çarpan dalgaların,
sesleri duyulacak bir uzaklıkta,
küçük evimiz ne hazin durur.

Çerçeveleri eskimiş pencerelerin ardında,
yatakta annesine sokulan
avuçları sıcak,
ve korkan bir çocuk bulunur:
Benim çocukluğum...

Onun küçük dünyasında,
kırmızı bir yerlere sefer eden gemilerin,
bu gece yelkenleri kopmuş,
direkleri kırılmıştır.

Dışarda, kocaman kanatlı vahşi kuşlar...
Nerdeyse kapı açılacak,
içeriye, denizden kopup gelen,
acayip hayvanlar, ve görülmemiş insanlar girecektir.
Onu, korkunç bir yerlere kaçıracaklar.

İşte Günel'im,
bilhassa böyle havalarda,
Gelibolu çocuklarının ekmeği aslan ağzında,
gecesi korsanlar elindedir.

1946, Ankara

GEZİ KONUŞMASI

Gel beraber
doğduğum köye gidelim.

Handan atları aldık,
ne kadar hızlı sürsek
daha bir hayli vakit
Gelibolu omzumuzda duracaktır.

Bak deniz burda akıyor
ırmak gibi daracık.
Seddülbahir'den sonra
yine genişler.

Adaları görmedim
Ege'nin ılık olduğu söylenir.

Karşı dağlar Anadolu'nun
atla gidilmese de
Asya'nın uzaklığı ne kadarcık...

Tayfur'da dağa vururuz,
yüzümüze çarpan rüzgâr sıcak,
meşeler ayaklarımıza değer
daha aşağılar kırmızı toprak.

Günbatısı yağmur topluyor,
hadi biraz deeh diyelim.

Sanırım köye
akşamla birlikte gireceğiz.

Bir damla yağmur düştü elime
ılık hem de,
bizi Ova'da bastıracak görünüyor.
Keçiyolları tekin değildir,
bari şosede tutulsak.

Bu tam balık havasıdır,
Gelibolu'nun sardalyası
bilirsin "meşhur olur".

Güneş battı,
"Ne çabuk!"
ne de olsa
kışı geçirdik sayılır,
yakın günlerin uzaması.

Bizim ovaya girdik,
farkında mısın,
adımları sıklaştı,
hayvanları üşütmesek!

Varınca üstlerini örteriz,
varınca sana ne göstereyim!
"Köyceğzimiz" ufacıktır.

Hem, akranlarım bile beni
unuttu gitti...

1946, Ankara

GELİBOLU

Nasıl da yakıştı limanımıza
baştan aşağa donanmış Gülnihal...

Gülcemal dersen şıkır şıkır,
kasabamız birden şenlendi,
sanki ayağımıza geldi İstanbul.

Hep gaz lâmbası yaktık,
elektriği nerden bileceğim!
Akşam olur, evli evine gider,
sokaklarımız kalır zifiri karanlık.

Gülnihal'den annem çıktı.
Acaba bohçasında neler var?

Kocaman şekerler olmalı,
renk renk
ve daha tatlı akideden.

Bir de kırmızı düdük, ağzıma göre,
ölçüsünü aldı giderken.

1946, Ankara

MUTLAKA

Kış gelip çattı...

Sarıkamış dağları kar altında,
aşılması daha güç.
Ve çekip gitmek ümidi olduğundan
bundan evvel içim rahattı.

Ben sıcak bir memleketten geldim,
yatağım pamuktan,
içime yünlü giyemem;
"zatürree" olursun diyorlar,
öyle bir şey olursa ne yaparım;
benim arkadaşlarım ve sevgilim var.

Bakma böyle ayrı düştük
darısı düşman başına.
Kulakların çınlasın çilli yarim,
sen bana aldırma,
kendine iyi bak,
kırağı çalmazmış acı patlıcanı,
beni nelere alıştırmadı
bu bekâr hayatı.

Dün gece çeşmelerde sular dondu,
akan sular da donacak yakında,
sözde, kışın çok zevkli olurmuş
kayak
ve Petrovka;
bana da öğretecek arkadaşlar.

Rüzgâra karşı dağdan inerken,
aşağılarda sen varmışsın gibi
gelecek bana,
gülerek ve dalgın ineceğim.

Halbuki dikkatsizliğe gelmez,
bir taşa çarpıp düştüğüm vakit
görenler üzülecek,
bense için için sevineceğim;

çünkü mutlaka başucumdasın...

1946, Kars

ÇELİNEN AKIL

İyi yürekli ve sıcaktı.

Bir gün, gözlerimin içine baktı;
dedi: "Malûm!..
Şöhretini biliyorum."
Bir kedi nasıl mangala sokulursa,
öylece kendini bıraktı.

Ona, bilmediği kitaplar verdim,
söz açtım:
    Gaspedilmiş haktan,
    el emeğinden.

Dost günler geçirdik,
aynı ateşte ısıttık avuçlarımızı.
Kumral saçlarından ziyade,
içi gülen gözlerini severdim.
"Sevgili" derdim
        "hepsi bitecek,
        hepsi biter..."
Uzaklara bakardık beraber.

Anlaşılan çok gördüler onu da,
kısa bir ayrılığın sonunda,
kalın sopalarını,
    ve demir parmaklıkları gösterip,
çocuk aklını çeldiler.

1946

GECE

Gece seni birdenbire hatırladım.

Nasıl bakarsa sürüye dağdan bir canavar,
pencereden dışarıya öyle baktım.

Dışarda seni benden ayıran hayat,
dışarda, lodosa çevirmiş hava,
eriyor günlerdir yağan kar.

Bir görülmez düşmanın üzerine yürümek,
ve düşüp ölmek sonra,
bir kaç adım atarak...

1947, Ankara

HEPSİNDEN

Şerefli bir şeydi karım olman.

Vatan nasıl sevilir,
nasıl yaşar bu rezil dünyada
namuslu olan insan,
bunu bizim mukaddes,
bunu bizim güneşli yolumuzda öğrenecektin.

Sen benden ayrılmakla,
insanoğlunun saadete götüren
ne kadar iyi
ne kadar lüzumlu iş varsa,
hepsinden elini eteğini çektin.

1947, Ankara

En eski kitapları o yazdı
En büyük destanları o dizdi

DAĞLARIN ARDI

Dik yürüyüp,
yüksek sesle konuşan,
insanlarla meskûn yaylalarımız,
deniz yüzünden binlerce metre
yüksekte durur.

Dağlarımız vardır geçit vermez,
dağlarımız vardır sularını
eğilip avucunla içemezsin,
donar parmakların.

Yârı, yârdan ayıran
dağlarımız vardır;
bakıp bakıp
boynun bükülür önünde.

Çarıkların kaviyse geç kardeşim,
gurbet yolu bu yoldur.
Tek, yüreğin pek olsun.

Köroğlu'na kale olan,
benim de bakıp bakıp
Köroğlu olasım geldiği
dağlarımız vardır.

Aşağılarda parıldayan sulardır.
Ağır mandalar yaslanır çamuruna,
ve kayaların arasında,
kılçıksız balıkları...

Üstünde tahta sallar
tembel tembel yürür.

Nehir boylarında kavaklar,
nehirler yatağında
kavak kavak yürür.

Yer olur sıtma yapar,
yer olur değirmenler döndürür.
İnsanları yeşilden
güldüren
yer olur.
Toprak kısır su acı
vatandır geçemezsin.
Ağaçlar yemiş vermez,
güneş tepenin üstünde
vatandır geçemezsin.

Gurbet elde de
"kahveler, hanlar" olur vatanın.
Elin böğründe kalır,
kimse bilmez halini.

"Efendimiz", "sarıçizmeli,"
çaresiz, dağlar ardındasın.

1945, Ankara

FİKRET İÇİN

"Sisli akşam üstlerinde"
vatan dediğin topraklarda yaktılar
"sabah olacaktır" diyen kitapları.

O vakit saflarımızda
bizimle beraber dövüştün
"sabah olur" diye başladığından
dünyanın dört bucağında
c e p h e'mizin şarkısı.

Sonra, yaşayanlardan daha cesur
açlığımız üzerine konuştun:
"Yiyin efendiler, yiyin..."

Ve hayalinin geniş omuzlarına
başımızı koyup dinlenirken:
"Ey kimsesiz avare çocuklar" dedin
"farkı olacaktır geçen geceden
gelecek günlerin..."

Ve memleketimin halkı,
"yumruklarıyla gösterirken uzak bir yerleri"
bütün kudretinle içimizden:
"Yürümek" dedin
"Yürümek..."
İnandık Koca Fikret,
inandık, "uzun geceler"
"zelzelelerle sona erecektir."

Vatan dediğin topraklarda sabah oluyor,
"Düşmek, etrafını görmemektendir."

1945, Ankara

TAHATTUR

A. Kadir için

"–Bir sigara yakmaz mısın Kadir?"

Kızılırmak akıyordu,
ben, kararan karşı dağlara bakıp
gayri ihtiyarî böyle söyledim.

Fakir bir Anadolu akşamında,
dağlar,
ağaçlar,
ve ben
ayaktaydık.
Ve Kızılırmak,
dağlardan,
ağaçlardan,
ve benden
vazgeçilmez bir şeyler alıp
bir şeyler bırakarak,
akıyordu.

Bir tarafta geceyi,
ve duran hayatı tutuşturacak
ne bir alev,
ne bir ses.

Sırtımda, üşüyen bir elin soğukluğu.

Sigaramı, içmesen de olur Kadir!..
Fakat, bu saatte,
senin, akşamının "zinciri"
"ne ağırdır kimbilir!.."

1945, Ankara

BİR YOLCULUK

Kafamda bir eski yolculuk var
bir araba yolculuğu

Atlar zayıf,
hava yağışlı
ve çamur yollar.

Çamur yollarda tekerlekler
güç döner,
yokuşlarda, tabana kuvvet...

Toprak kıraç
sabanla başa çıkılmaz,
derinde, henüz keşfedilmemiş bereket.

Koçhisar Gölü'nü gördüm
beyaz ve durgundu.
Üç aya kalmaz tuz kesilirmiş,
şimdilik su.

Civarında kürt aşiret köyleri,
civarında düz ovaya koyunlar yayılmış,
akşam olmuş boş karınları.

Etrafta yeşerecek ağaç yoksa da
dağlarda kalmış kardan belli
mevsim daha kış...

Çobanlar duruyor tepelerde,
çobanlar kavalsızdı ve sakin;
saatler, devri ile yürüyor
çamurlu tekerleklerin.

Kafamda, bir eski yolculuk var,
havada bir yağmur inceden.

Anadolu'yu sevmek cesaret ister,
adam başında yoksulluk,
adım başında keder,
ve kelepçe
adım başında...

1946, Ankara

İSPANYA

Talihsizsen de,
leyleğin attığı yavru değilsin
dost İspanya.

Bevin hazretleri eksik olmasın
hiç olmazsa "hoşlanmıyormuş..."
uşaklar uşağından.

Demokrasinin hududunda dövüşen yüreklerde
kanayan bir yarasın
canım İspanya.

Pirene dağlarında açan bir çiçek var,
kuytuda, onu kana boyayamadılar,
bu çiçek yakın bir sabahta
hürriyet için açacak.

Bodrumlarda tozlanan tüfeklerin,
kan lekeleri silinmeden üstünden,
ve dinamiterosların
kasaturaları paslanmadan,
yatağında rahat yatamayacak
uşaklar uşağı;
halk, onları olduğu gibi sakladı.

Ve "nısf-ı leyl'de"
hürriyetin kudretli rüzgârı vuruyor
görünmez yumruğuyla penceresine.
Demirden bir el sıkıyor boğazını,
bağırarak fırlıyor yatağından
ve gövdesi ağır geliyor,
ince bacaklarını tutan eller kırılalı...

Mücadelenin bittiği yalan,
yakın kurtuluş günün
talihsiz İspanya.

8.4.1946, Ankara

ENDONEZYA İÇİN

Cava'nın toprağını bilmem,
esen rüzgârı, yağan yağmuru,
akan suyu, uçan kuşu
mechulümdür.

Kardeş Endonezyalılar,
aydınlığın tel örgüsünde
vurulup düştüğünüzü görüyorum.

Düne kadar sırdınız bana,
gayrı,
malûm oldu ahvaliniz.
Hudut taşlarıyla değil,
makinalı tüfekler ve tanklar,
ve kıyılarınıza demir atmış
dretnotlarla çevrili
ekmeğiniz, hürriyetiniz...

Değişen nedir ortada?
Düşman olan, bayrak değil
yüz değil,
onları aynı safta
birleştiren sebeptir.

Kardeş Endonezyalılar,
"barışın son gecesinde"
ellerim yüreklerinize değmiş kadar sıcak;
yarın Pasifik'e ve doğan güne karşı
hürriyet bir daha kurşunlanacak.

1946, Ankara

VATAN

Sen bizimsin.

Toprağın, suyun, taşın
halkıma aittir.

Halkıma aittir bu dağlar,
bu yolları o yaptı.
Bu surlar, bu köprüler,
tren yolları, büyük binalar
onun eseri.

Yaylanın ıssızlığında
uzaktan bir türkü gelir
halkıma ait.

Halkıma ait zaferler,
ızdırap, halkıma ait.

Karacaoğlan, Yunus, Nâzım Hikmet,
altıyüz yıllık tarih,
demir parmaklıklar,
çavdar ekmeği
halkıma ait.

En eski kitapları o yazdı,
en büyük destanları o dizdi,
en tatlı pekmez,
en kahraman macera,
onun.

Ordular halinde galip,
ordular halinde mağlûp,
esir düşmüşler bölük halinde
açlıktan, susuzluktan.

Tek başına cesur,
tek başına gazi,
düşmanın karşısında
tek başına...

...o değiştirir,
hürmeti, korkuyu o
Köroğlu, Çakırcalı şeklinde,
Pir Sultan Abdal adında,
at üstünde,
dağ başında,
asker kaçağı
ve eşkiya
o...

Bakarsın şehirde garip,
bakarsın duvar kenarında,
bakarsın pazarda,
köy kahvesinin önünde
namaza durmuş
bakarsın...

Kolunu kayışa vermiş
trende, ayak altında hastadır.
adı bazen Hasan usta,
Tesviyeci Necati, Kürt Ethem,
bazen halı dokur
tezgâhtadır.

Onun Dumlupınar,
onun Türkiye,
onun istikbal.

Ve ben Arif Barikat
keza...

4.1.1946, Ankara

DEĞİL

Cilveli yâr adına değil
açılan gül, doğan ay...

Bir yolda yürürüm,
güllük gülistanlık değil.

Kelepçedir bilekteki,
zincirdir ayaktaki,
önümüz demir parmaklık,
ama, yâr yoluna değil.

Uğruna başımız koyduk,
toprak isterler verilmez,
işleri vardır, görülmez,
düşleri vardır yorulmaz;
derdine çare bulduğumuz...

Bahtım karadır,
bırakıp gideceğim gün uzak değil,
gülü açarken, ayı doğarken,
cilveli yârdan ayrılıp,
arkama dönüp bakmadan,
gideceğim gün
uzak değil.

Odamın kapısında bekleyen sabahlar,
pencereme dayanan geceler,
nerde olsam bulur beni.

Dostlar sürgün,
dostların asabı bozuk...
Ben onların ortasında
tek başıma kalan değil.

Ötekiler de bilsin
"*Kıyamet*" yalan değil.

1946, Ankara

1948 Erzurum
Seni öptüğüme bile inanamıyorum

MECMUADAKİ RESİM

Üç arkadaş eğilmiş, bir resme bakıyorduk:
Erik ağacı çiçek açmış,
arkasında Boğaz, Kızkulesi,
bir de yelkenli, pupa yelken...

Kafamda, şehirler, dağlar, köprüler
birer birer devrilirken,
"Çevir!.." dedi Beylerbeyli Salâhattin,
dışarda kar yağar, rüzgâr eserken.

1947, Erzurum

İSTANBUL İÇİN

Kulaklarımızda uğultusu
Bir büyük bir uzak şehrin.

– Bazen, hemen şu dağların arkasındaymış gibi,
Geçtiğimiz yerler unutuldu. –

Birtakım sesler geliyor kulağımıza,
Bir büyük
Bir uzakta kalan şehirden.
Hayat orda tıkır tıkır yoluna devam ediyordur.

Bizsiz tramvaylar gene dolu,
Bizsiz palamutları çıkar denizinden,
Bizsiz döner çarklar,
Filmler, şarkılar değişir bizsiz...

Geçip barakalarımızın biraz ilersinden,
O tarafa doğru gider tren.
Üç gün üç gece sonra varacaktır
Bir büyük bir uzak şehre.

Bir büyük bir uzak şehrin
Geçende bademleri çiçek açmış,
Paltosuz geziyormuş, paltosu olanlar
Nerdeyse toprak uyanacakmış.

Çek kara tren çek!..
Gidişin, kimleri sevindirecek,
Seninle gider hasretimiz,
Seninle gider kara kara satırlar,
Selâmlar, seninle gider.
Bize ümidi sen getirirsin,
Bize sen, manzaralar, sesler, yün çoraplar getirirsin.
Şimdilik, bizden selâm götür
Üç gün üç gece sonraki şehre...

Bazen geceleyin nöbette,
Tüfek ağır geliyor,
Çıkarıp bir kenara dayıyoruz.

Karşıda Erzurum,
Karşıda askerlik gibi Palandökenler,
Karşıda hayali büyük bir şehrin...

Karşıda ümit
Karşıda pırıl pırıl karanlıklar.

. . . en çekilmez tarafı budur asıl.
Nasıl geçer deriz nasıl!..
Sesler, daha yüksekten gelir,
Caddeleri daha geniş,
Işıkları daha parlak,
İnsanları daha güzel gelir;
Bir büyük bir uzak şehrin.

Kederde, yalnız kalarak,
Ayaklarımızın sızısı diner...

Mart 1948, Erzurum

AMBAR KAPAĞI

Yine gidiyorum yine,
hürriyetin, sevginin ve kavganın içinden
Necat vapuru, akşam beşte kalkacak Sirkeci'den.

Ne varsa, yaşadıkça sevdiğim,
ve onsuz edemediğim şeyler,
belki de ben yalnız bunlardan ibaretim,
bütün bunların ötesine.

Rıhtımda bir yeni dost, yeni bir anı,
çevirip son defa başını,
güverteye bakacak;
ambara inerken başım dikse de,
göğüs kafesimin bir yerinde
bir cam kırılacak.

Gecenin karanlığında kış kar...
Sigaranın,
birini söndürmeden, öbürünü yakacağım.
Öksüreceğim.

Vakit ilerledikçe,
Sevilir yolcular.

1949, İstanbul

1949

Ne zaman yüreğime eğilip baksam
eski aşkımdan kalan kırıntıların
parıldayıp söndüğünü görürüm

Bir yaz gecesinin karanlığında gözlerim
ilerde yan yana duran iki gölge seçer
istasyon binası köprü merdivenler
rumca söylenen bir şarkıyı dinlemek için
kulak kesilir
sonra bir tren gürültüyle gelip geçer

Ne zaman yüreğime eğilip baksam

İstanbul, 1949

SÜRGÜN ALAYINDA

Akşamları, yorgun, hasta ve kalbi kırılmış
uzanıp yatıyorum ot yatağıma.

•

Ve aklıma getirmeden,
ertesi gün tekrarını aynı şeylerin;
yani, ayakta tutabilmek için
kederimi belli etmemeye çalışıyorum,
yüreğimde gizlediğim adama.

1949, Zara

ZARA'DA

Ayaklarının ucuna basa basa sokul,
dur arkamda,
ellerinle gözlerimi kapa.
Topu topu kaç defa göz göze geldik,
kaç defa tuttum ellerini...

İnan ki,
ister İstanbul'da olayım,
ister Zara'da
aklıma gelmez bile...

Askerim, nöbetteyim, vakit gece,
bölük uyur,
insan, olur olmaz şeyler kurar
tek başına kalırsa
bir gemici feneriyle.

1949, Zara

HABER

Yağmur yağıyor sevgilim,
günlerdir ara vermeden;
senin nefesin gibi sıcak, hayat veren
bereketli, ferah, serin.

Öğrendim ki sen,
bin bilmem şu kadar kilometre ırakta
bir haftadır evlisin.

Ben, ot yatağımda uykusuzum yağmurlu gecelerde
sesini dinliyorum tabiatın.
Beraber yürüdüğümüz yollar,
ayaklarının,
toprağa vuruşu geçiyor gözümün önünden.

Bir ışık aydınlatıyor kararan camları,
hayalin kıyıyor bana son defa canevimden.

Sağıma dönüyorum.

1949, Zara

Bir damlasıyım okyanusun
Ama, okyanusun

DAYANILMAZ

Gözlerini ölüm bürüdü onların
korkulu rüyalarla uyanıyorlar uykularından.

Günden güne daha cana yakın
günden güne daha yaşanacak hale gelsin diye
her gün daha sağlam
daha usta
daha kahraman ellerle onarılan yeryüzü
eskisinden dar geliyor onlara
eskisinden düşman.

Ne günün ilk ışığı
ne balık sürülerinin ışıldaması suda
ne güneşe uzanan dal
ferahlık vermiyor içlerine.

Çalınan insan emeği yaşatmaz oldu
korkulu rüyalarla uyanarak uykularından
korkunç kararlar verdiler.

Karşı koymazsak eğer
tehlikededir günlük ekmeğimiz
bacamızın tütmesi tehlikededir
evimiz, aşkımız, çocuğumuz
pencerede saksı
kitap sevgisi, insan sevgisi
tehlikededir.

Gözlerini ölüm bürüdü onların
uyumak, uyanmak tehlikededir,
tehlikededir çiçek koklamak
bardakta su, ateşte yemek
bahçede güneş tehlikededir.

Tehlikededir gözbebeklerimiz
Adana'nın pamuğunu yabancılar işliyor
dokuma tezgâhları tehlikededir.
İzmir'in üzümü, fındığı Giresun'un
Samsun'un tütünü tehlikededir.
Kapanıyor fabrikalar birer birer
varımız yoğumuz tehlikededir.

Fakat korkunç kararlara ve tehlikelere aldırış etmeden
boy atan başakların şarkısı devam eder
topraktan güneşe avaz avaz.
Çatlayan tohumdaki yaşamak arzusu
her zaman galip, her zaman hür,
dağlardan akan suyun sevinci
her zaman genç, delikanlı
kabına sığmaz...

Dayanılmaz
çocuğunu emziren ananın şefkatine
–yırtıcı, derin–
hilelere, ölümlere karşı gelir
memedeki çocuğun iştahı,
kudreti sonsuz,
dayanılmaz.

Ve sen gözbebeğim
şen erkek sesinle
"İşsiz kalmasın insanlar, öldürmeyelim birbirimizi." dersin
milyonların içinden
milyonlardan ve gün ışığından uzağa götürülür,
işkence görür,
hapis yatar,
sürgün edilirsin;
sevilecek şeyler değilse de bunlar
DAYANILIR...

Halbuki günden güne yaşanacak hale gelen yeryüzünde
toprağın ve insanoğlunun ümitle yarattığı her şey
çatlayan tohum, akan su,
ana şefkati, çocuk iştahı, insan tahammülü,
hayatı öven şiir,
kardeşliği söyleyen şarkı,
mücadele eden resim,
ve emekçinin yüreği, elleri, hasreti
harbe ve ölüme karşıdır
DAYANILMAZ...

GÖZ

Yalan değil
var olmasına var gözüm
yarınki sevincinde.
Taş çatladı,
komadım eller elinde...

1954, İstanbul

BİR SEN

Günlerce yağmurda,
günlerce karda,
günlerce rüzgâr esti
Erzurum'da, Zara'da.
Bir sıcak sen kaldın içimde.

O gün bu gün
dünya bir yana
sen bir yana

Dünyalar senden yana.

1954, İstanbul

ÖYLE

Öyle seveceksin ki,
koskocaman dünyada
tek başına kalınca
sevdiklerin seni yalnız bırakmasın...

Gün ışığı parmaklığı söküp atsın,
taş duvarlar,
ha var
ha yok...

1954, İstanbul

SENLİBENLİ

Sen, sabah karanlığında işe gidersin,
ben, sabah karanlığında.

Sen, akşam karanlığında işten dönersin,
ben, akşam karanlığında.

Ben, senin gönlünde umut,
sen benim gönlümde...

1954, İstanbul

DAHA

Bu yürekle memleket sevilmez...
Daha erkek!

Bu ayakla yolda yürünmez...
Daha sağlam!

Bu gözle ileriye bakılmaz...
Daha pek!

Bu sesle şarkı söylenmez...
Daha yüksek!..

1954, İstanbul

PENCERE

Seninle uyanır ayçiçeği, büyük ormanlar,
uçsuz bucaksız deniz boylu boyunca
uzanır yanıbaşına;
toprak çağırır, duyarsın.

Kırar tık diye
birdenbire binlerce yumurtayı
binlerce civciv.
Binlerce gül açar dalında,
binlerce çocuk doğar.

Çelik çarklar pırıl pırıl
güneş vurunca...

1954, İstanbul

SEVDA

İşkence korkusu,
hapis korkusu,
açlık...

Bir korkusu var adamın,
bütün korkuları yenmiş adamın
bir korkusu...

1954, İstanbul

BENİ UNUT

Açık pencereden sesleniyor,
ağacın yapraklarına söyletiyor:
"Beni unut!"

Oturduğu evin balkonundan,
bulutlara haber salmış olacak,
ne dedikleri işitilmiyor ama, anlıyorum:
"Beni unut!"

Damların üstünden geliyor bu ses,
tramvaylar, otobüsler getiriyor,
denizden motorlar getiriyor.

Bazen dalıyorum, insan hali
bir karanlık içinde gözleri
ıslak, siyah konuşuyor:
"Beni unut!"

O gece yan yana yürüyorduk,
hiçbir şey konuşmuyorduk,
fakat sesi, durmadan kulağımda çınlıyordu:
"Beni unut!"

Bu trene de ne oluyor bilmem
yolunda doğru dürüst yürüse olmaz,
Yenikapı'dan her geçişinde
avazı çıktığı kadar bağırıyor:
"Beni unut!.." "Beni unut!.."

Anladım, herkes ondan yana
rıhtımdaki vapur, kilise çanları,
radyoda şarkı, sokak satıcıları,
caddeler, bulvarlar onu tutuyor.
Olmayacak bir zamanda sesleniyor:
"Beni unut!.."

1954, İstanbul-Aksaray

GÖÇ EDEN UMUT DEDİ Kİ

Buralarda benim başım hoş değil,
senin olur mu?

Issız böyle
soğuk böyle,
böyle karanlık...

Ben ışık,
ben inanç,
ben sevinç isterim.

Hani ne zaman parıldadı toprakta
ilk canlılık kıvılcımı
yiğitliğe gönül verdim,
onsuz olamam.

Ben, bu yürekte duramam.

1954, İstanbul

YEGÂN YEGÂN

Böyle nasıl susuyorsun?

Biliyorsun, bütün sular denize akar,
dağları deler Ferhat.
Olan biten önünde,
görüyorsun;
söyle, nasıl susuyorsun?

Sen istersen, barış olur dünyada,
eşitlik, sen istersen.
Gelecek güzel,
sen istersen...

Yegân yegân söylemelisin!..

1954, İstanbul

AYRI

Ara sıra dalarım insan hali...

Düşünürüm, hey İstanbul!..
Ne toprağında dünyaya geldim,
ne bir dikili ağacım var üzerinde,
gençliğin, direnmenin yanı sıra
uyanan bir sevgidir,
bir şeylere değişmem...

Ne aşka benzer,
ne kedere!

1954, İstanbul

HER GÜN YAŞAMAK

Işıklı günlerinde düşün
memleketini, dostlarını, sevgilini.

Onlarda kal, dinlen,
bırak kendinden bir şeyler.
Bir mağlûp akşamın mahzunluğu
silinsin gözlerinden...

Bir kavga sonunu unut.

Sen, maceralar peşinde değil,
umutsuz bir yolculukta değilsin.

Yaşamak, sadece sevmektir inan bana!..
Sevmeyenler, dünyamızda yaşamıyor.

Yaşamak,
suda, toprakta, insanlarda görünerek,
bir zeytin ağacı gibi.

Bir zeytin ağacı gibi ne güzel
denize yakın olacaksın;
uzayan dallarında, yapraklarında ışık
taa derinlerde köklerin.

Bir zeytin ağacı gibi, bin yıl severek,
yaşamak her gün...

1955, İstanbul

ÖLÇÜ

Yüreğindeki sevgi,
sana kadar mı?
Yoksa, evine, akrabana kadar mı?
Taşar ımı fakir sokaklara
taşmaz mı?

Yüreğindeki sevgi,
ırk kadar, din kadar mı?
Sarı mı, ak mı, kara mı?

Yüreğindeki sevgi,
halk kadar, memleket kadar mı?
Uzanır mı beş kıtaya,
uzanmaz mı?

Yüreğindeki sevgi
hey dost
tariflere sığmaz mı!..

1955, İstanbul

ÇALIM

Bu dünya, ne güzel dünya!
Bunu bilirim.

Neden herkes bu dünyada hür değil!
Ben bunu bilirim.

Gün doğmadan neler doğar bilir misin?
İşte ben, bunu bilirim.

1955, İstanbul

BÜYÜK HÜNER

İnsanları sevmek kolay değil,
bir hürriyet bu;
çetindir memleketimde.

Ben, ille varım dersen,
bir gün pusuya düşersen,
insanları sevmek
büyük hüner...

Bu dünyada yaşadığın şu kadar yıl,
gerçek'ten, güzellikten, yiğitlikten,
payına düşeni alabilmişsen,
vermişsen, payına düşeni;
gerçek için, güzellik için,
gücüne karşı konmaz,
korkusuz, direnirsin...

Bilirsin,
bir kere korku düşerse adamın içine,
bir kere koparsa sevdiklerinden,
mümkünü yok,
gitti gider...

Söner gözlerinde güzelim ışık,
kararır, çirkinleşir yüzü.
Önceleri, utanır belki,
sonra, vız gelir,
umurunda olmaz dünya.

İnsanları sevmek büyük hüner,
insanlarla beraber!..

1955, İstanbul

KUYTUDA

Işığın benim için yanmıyor geceleri.
Benim sesimle uyanmıyorsun uykularından.

Doğan günle canlanan sevincin
benim için değil.
Yenilenen güzelliğin,
dinlenen elin.

Benim sevdam koduğun gibi,
kuytuda saklı durur.
Suçlu,
sen suçladın.
Elden günden utanır...

Kulağı ayak sesinde
senin ayak sesinde.

1955, İstanbul

KARŞICI

Onyedi Mayıs Çarşamba günü,
Tophane Rıhtım İskelesinde
öğle sıcağında yoluna baktım.

Son yolcu da çekip gidince,
dedim kendi kendime:
Susayınca suyun kadri bilinir,
acıkınca ekmeğin,
sağlığın, hasta olunca,

Onsekiz Mayıs Perşembe günü,
Tophane Rıhtım İskelesinde
dokunsalar ağlayacaktım.

1955, İstanbul

YERLİ DOKUMA

Senin ipliğin pazarda,
benim bezim hürriyet tezgâhında...

Dokunur ha bre,
dokunur de bre,
dokunur ha,
dokunur!..

1956, İstanbul

GELGELELİM

Anadolum böyledir,
ses vermez ha deyince.

Gelgelelim,
Sakarya'yı bilirsen,

düşünürsen!..

1956, İstanbul

ŞÖYLE BİR

Salın mavide,
Görün meydanda,
Seslen türküde;
Geceye inat
Şöyle bir...

1956, İstanbul

BUGÜNLÜK

Elimden gelen bu
İnandığım sevdiğim halbuki ne kadar
Benim ateşe attığım üç odun

Merhaba yarınlar...

1956, İstanbul

İSTANBUL BULUTU

1. basım: 1958, Kendi yayını
2. basım: 1976, Cem
3. basım: 1981, Yazko
4. basım: 1982, Yazko
5. basım: 1990, Can

İlle görmek için mi beklenir güzel günler
Beklemek de güzel

OD

Yazdan kalma günler getirirsin kara kış içinde
Bir serçe dala konar gibi güzel her söylediğin
Don vurur kırağı çalar evrenimi
Yüz güvercin pırr demiş uçmuş gibi ürkerim her gidişinde

Kulağımı çınlatan aşımı kotaran söküğümü diken
Od düşer su serpersin içime
Şaşırsam sesini duyarım
Deniz kıyılarısın ağustos güneşinde

IŞIRKEN

Günün güzelliği üstünde
Bütün güzelliği üstünde
Dünlerden kalan üstünde
Yarın gelecek üstünde
Gücü kuvveti üstünde

ENİKONU

Pencereye pencere hey pencere derim ne gücenir ne eder
Sokağa sokak hey sokak derim o da öyle
Gün geçer hey gün geçen gün derim güle güle
Darılır enikonu

Aklım var düşünürüm iyi kötü
Basıp giderken çamaşır iplerinden ikindi güneşleri
Girin bakın
Evinizi serin tuttum çocukları güleryüzlü

GİTME KAL

Nice nice acıları aklına getir
Bunca yoksulluğu aklına getir
Gözyaşlarını aklına getir
"GİTME KAL" var yok dinlemez bir çocuk isteğidir
Gitme aklına getir

Kıraç mı kıraç toprakların üstüne
Güneşler açar yağmurlar kesilince
Çırıl çıplak kayada yeşerir incir ağacı
Dağların kuytusunda bir uslu çiçek
Dağıtır mavisini kendi kendine
Gitme beraberlik içinde
Nasıl sevinirdik aklına getir

Her şeyi her şeyi aklına getir
Gece yarılarını aklına getir
Söylediklerini aklına getir
Sinsi yağmurlar yağıyordu
Soğuktu
Yaktığımız ateşi aklına getir

Nelerden geçiyorsun aklına getir
Gitme dünyamızın her yerinde
Yorgun eller gülleri derleyince
Ellerin sevincini aklına getir
Güllerin sevincini aklına getir

Ne çok severdik seni aklına getir

İSTANBUL BULUTU

Bulut gelir pare pare
Ada'da Moda'da ak
Haliç üstünde kara
Topkapı'da karışır kayıplara

DÖRTLÜK

Bir elim ekmekte bir elim sende
Bir elim gerçekte bir elim sende
İki el bir baş içinmiş masal
Bir elim gelecekte bir elim sende

AFRİKA GÖKLERİNDE ÜÇ PARÇA BULUT

1

Sizin payınızda gözüm yok hiç yok
Yok demirde petrolde gözüm Nil'de yok
Sıcağı sıkıntısı düşen payıma
Denizi yok, Afrika'nın gökyüzü yok bulutu yok
Gözleri var olsa olsa kirpiği yok
Tek güneşleri kalmış elinde avucunda

2

Uzun yağmurlarda ıslanmak istiyorum
Çok uzun yağmurlarda
Hint yağmuru Çin yağmuru olsa olsa
Bu beynime çakılan güneşi Afrika'nın
Bu çöken koku hürlüğe suya
Uzun uzun yürümek
Uzun çok uzun yağmurlarda

3

Afrika'nın yağmuru kendine yetmez
Güneşleri bol yağmuru yetmez
Bunu şiir sanmayın bulut bu
Ozan işi yağmur bulutu
Yağacak Cezayir'e gider gitmez

İKİLİ

Bir de 46 da böyle aldandı ağaçlar
Çiçekler yandı soğuktan cız etti içim

BEKLERKEN

8 lere 9 lara alanda
Gün ışıyıncaya pencerede
Alan oldum pencere oldum
Ben vurdum 8 de 9 da
Ben ışıdım

ÇAĞRI

Gel de cemreler düşsün havalarıma
Toprağıma suyuma

AĞIR

Orada ağır bir şey var
Sesin üstünde çok ağır

Şurada ağır bir şey var
Gözün üstünde çok ağır

Burada ağır bir şey var
Sözün üstünde çok ağır

YOL YORGUNU

Oktay Rifat'a

Bana bir türkü öğretsen
Ayın aydınlığında söylesem
Gecenin karanlığında söylesem
Yağmurlar yağınca söylesem
Toprak uyanınca söylesem
Bana bir türkü öğretsen

Bana bir türkü öğretsen
Beraber olunca söylesem
Ayrı kalınca söylesem
Seni unutunca söylesem

Bana bir türkü öğretsen
Geldiğim yerlere ergeç dönebilsem
Sevebilsem her şeyi yeniden sensiz
Sensiz vazgeçebilsem
Gece demesem gündüz demesem
Kimseleri dinlemesem
Hem yürüsem hem söylesem
Hem söylesem hem yürüsem

'ANNA FRANK'IN HATIRA DEFTERİ' GİBİ

Biz çok
Biz hep
Böyle erken böyle erken
Kolay değil gün ışığı
Elimize dokunmadan

Biz hep
Biz çok
Geç vakitler geç vakitler
Kolay değil gel de dayan
Kolay değil gel de dayan

AYDIN HALİ

Biri öbürüne bir şey söyledi
Öbürü bak sen dedi
Bir şey daha söyledi
Bu kadar olur dedi
Bir şey daha söyledi
Vay anasını dedi
Öbürü birine bir şey söyledi
Biri öbürü öbürü biri

DÜŞÜ ETİN TIRNAĞIN

Mehmet gülüyordu
Dağlar mehmet taşlar mehmet
Dağ taş gülüyordu

DÖRTLÜK

Ak elle az şey edinmedim geceden günden
Geriye bir şey kalır birkaçını kaybetsem
Açlıklarda açıkta korudum yıllar yılı
Bir şey var yokluğunda, hiç bir şey kalmaz benden

GECE

Sarhoştu ayılmış ağlıyordu
Gönlünce yaşamıyordu ağlıyordu
Güçsüzlüğüne ağlıyordu
Korkusuna ağlıyordu
Utanıyordu utanıyordu
Camlarda ortalık ağarıyordu

AĞIT

Kemal Ergin için

Aklıma bile gelmezdi
Kimselerin gelmezdi
Hep
Hep de böyle öldük bildim bileli
Umudu hiç yaşamadan
Irak yoksul yabancı akşamlarda
Durup dururken
Durup dururken önümüzdeki günler güneşler
İnce su varamadı bir türlü denizlere
Hanidir hani
Ölenle ölünmezmiş denir
Aslı yok ki

GÜVERCİN KANADIYLA

Güvercinin kanadını kırdılar
Ak kanadını yarı yolda
Selâmım boyandı kana
Selâmım boyandı kana

YARINDAN TEZİ YOK

Ben yalnız tarlada mı başak
Denizde mi balığım yoksa
Bu esen ne biçim yel yapraktan sudan
Poyraza mı çevirdi hava

Kötü günler mi geçti ben görmeyeli
Ben de acılar mı kattım acıya
Bu yol o yol değil mi söyleyin n'olur
Çıktığım yol giden yol hürlüğün yolu

CABA

Bu çağın böyledir sevisi
Mutlu etmez cabadan

Kem göz kıskanır
Hoyrat elde yağma olur kıvancı
Gideni genç ölümünden

İlgi güven varı yoğu
Yoksun kalır yetmez gücü
Kimi çağrılır türküsü
Kimi bağlı eli kolu
Gözlerimi saklarım gözlerimden

Sevmişsin bir kez
Geçsen geçilmez

Böyledir çağımın sevisi serüveni
Bekler sessiz soluksuz günler günü
Dinlenir yayıla yayıla
Kemiklenir duru duru

DÖRTLÜK

Hürlüğü var edenler var etmediler mi düşün
İletenler sana kadar iletmediler mi düşün
Türküsüyle yetinmenin övünecek yanı yok
Kapıları itenler itmediler mi düşün

İKİLİ

Akıl ersin ermesin sevdama
Senden yanayım dedi yeşeren dal senden yana

BELLİ BELİRSİZ

Gecelerin berisinde bir kapı
O kapıyı açtım kaç başka kapı
Kaç çıkmaz sokaktan sonra bu sokak
Bir gerçeğin öyküsü
Yüzyılların öyküsü
Yapraktaki yeşil boya kaç güneşin
Bin düşten arta kalır
Elle tutulan gözle görülen
Çok erkeğin çok kadının çabası
Belli evren belirsiz evren

ORTANCASI

Sakız leblebisi kokuyor avuçları
Gözlerinde Rönesans, gülüşü Ortaçağlı

134

İKİLİ

Çektim kahvedeğirmenlerinden çok ince ama kahve değil
Vız gelir değirmentaşı öyle bildiğin gibi değil

EN ÇOK

Savaşlarda en çok kıtlıkta kıranda
Benimdir yeryüzü geniş gökyüzü
Bir yandan narlarım çatlar incirlerim ballanır
Kentlerim yanar yıkılır bir yandan
Düşer akarsularım düşman eline uzun uzun
Ortalıklarım kararır karlarım erir dağbaşlarında
Uzanır akşamlarımın sessizliğine ölülerim genç genç
Yapraklarımın yeşili çocuklarımın betibenzi uçar gider
Bıçak bıçaktır yabancılar doğduğum büyüdüğüm yerlerde
İnsanlarım çekilirler gerilere gerilere
Parçalanır parça parça kırlarımın duru beyazı
Haritalar çizerim boyuna sabahları akşamları

Anılarım
Anılarım durur mu sanıyorsunuz öyle eli bağlı
Anılarım ayağına tez döğüşken hırçın
Anılarım diken diken
Anılarım tutar dağın yolunu kimseleri beklemeden
Dursam yakamdan çekip götürürler beni çocuk olmayın

Benimdir yeryüzü geniş gökyüzü
Dağlarıma ilişmesem de
Bulutlarımı sürükleyip başka göklere

Yağmurlarımı dudakları çatlamış kadınlarım için
Şakır şakır yağdırırım bardaktan boşanırcasına
Yorgun ordularımı görünce
Irmaklarımın yatağını değiştiririm
Yüksek ormanlarımı az mı söktüm Afrika'dan Amerika'dan
Diktim yurtseverlerin yolu üstüne tek tek

Akan suyunu bilmem
Uçan kuşunu toprağını bilmem
Uyuduğum olur Asya illerinde Afrika
Benden uyanır Asya Afrika
Alaca karanlıkta
Yarı gecede
Savaşlarda en çok kıtlıkta kıranda

SATRANÇ

Cemal Süreya'ya

Yaşantısız ozan harcı toy gökçe-yazın
Yalan mı gerçek mi yerilen
Mutsuzu mutlu eden bir çift yalın söz
Seç akı karadan seçebilirsen

Yan çizmek direnmeye kaçış çevreden
Taş oynanır mı gelişi güzel
Oysa çalışkan eller yönünden
Denenmiş en yavuzu satrancın

Taşıma suyla dönmez değirmen
Bilimsiz kural vezir açmazı
Çıkmaz sokakların görünen köyü
Ya korkulu düş ya çoban matı

Kara düzen kötü kişi kof evren
Yok-gönülde umudu uyandırırsan
Güller bir beyaz beyazdan
Seviler bir güçlü güçlüden

Vurmasına lodos vurur ayağını

GÜVERCİN

Güvercin
Dursa da yürüse de güvercin

KEDİ AKLI

Nahithanım'a

1. basım: 1959, Kendi yayını
2. basım: 1976, Cem
3. basım: 1981, Yazko
4. basım: 1982, Yazko
5. basım: 1982, Elyazıları
6. basım: 1990, Can

Kendimi onun yerine koydum da düşündüm
Gökyüzünün yerine koydum da düşündüm

DAYANIKLI SU
AKAN SU

Siz sofranızdan tuzu eksik etmediniz
Denizler gönendi şiirlerimde
Gecenizden gündüzü eksik etmediniz
Övündü gün ışığı
Kır çiçekleri sevindi çocuklara
Umudu gönlünüzden eksik etmediniz

DÖRTLÜK

Yaşadıkça anlar insan yeryüzü tek gerçek tek
Bir ucundan bir ucuna denizler gibi gerçek
Güç serüvenleri inci çıkaranların çok güç
Durur gün durdukça inciler ışıl ışıl tek tek

BEN BENİ

Ben beni sarpa vurdum ben de böyleyim
Korkulu sular boyu yalçını diki
Ayın karanlığında gün ertesini
Ben seçtim denizleri kendim istedim

Gölleri sevmedim ki düz ovaları
Kişiye bir şey katmaz yürüsen baksan
Denize vurmasa da gölgen bilirsin
Tuza karışacaksın maviye çalan

Kaç kapının önünde bekledim durdum
Kaç güneşten eli boş çevrildim geri
Bir ateşböceğiyim aysız gecede
Bir çağrıyım işitin geleceklerden

Balıkçılar tanıdım ıssız koylarda
Boya karıyorlardı çam kabuğundan
Balıkçılar tanıdım ıssız koylarda
Boya karıyorlardı göklerden sudan

Bir ateş böceğiyim aysız gecede
Muştuyum hiç olmazsa aydınlıklardan
Bizim göklerimiz de çoğalır bir gün
Bir gün gelir toprağın suya aşkından

YOK YERE

Yalnızlığım kalabalık gitgide
Soğuk güneşler gibi çekildim kentin sokaklarından
Yoksa koruyamam bu sevinci kırılır kolum kanadım yoksa
Hani yok mu ya hani ne derler hani işte yok yere
Yalnızlığım yalnızlığım gitgide

Yığınları yerine koyuyorum sıradağları diziyorum ardarda
Bunu ben ister miydim oysa hiç ister miydim
Kapılarda kalmasaydım, nasıl söylesem? Yarı yolda
Hani yok mu ya hani ne derler hani işte yok yere
Yalnızlığım kalabalık

DA

Ben seni seviyordum seni sevdim
Islak buzağıları seviyordum seni sevdim
Kartal kanatlarını mor menekşeleri keçi yollarını
Öğle sıcaklarında ağır salkımların serin odalarını
Patiska örtüleri köşe yastıklarını ak dantelleri
Bir kapının benim için açılmasını tek benim
Beklenmesini seviyordum seni sevdim

Yalnız kendi bardağımda istemiyordum çayları içkileri
Bir otçuğu koparmasını istemiyordum
Sana vermiyecek olduktan istemiyordum
Elma dilimlerinde cıgara küllerini
Yemek artıklarını çiçekli tabaklarda
Kimsenin aç
Karanlıkta kalmasını

Ben seni
Sıcak ekmeklerden bir sokum
Ayın ondördünü

AK

Durdum
Baktım baktım baktım
Ölmeden görmek isterdim
Ben haydi haydi isterdim

Ekmek ufaladım gökteki kuşa
Tabaktaki suyu yeniledim
Kırlangıç yuvasına içim titredi
Dayanamadım odama girdim

Üç direkli bir gemiyim Van gölünde
Yelkenim martılardan ak
Var ötesini sen düşün

Elim sizsiz bir şeylere değmiyor
Yok yok başka
Elin değerse bize yaz diyorsun ya
Yolun düşerse uğra

BOŞTA

Mavi zambak dereotu yağmur bulutu
Tarlakuşu akgül
Göklerdeki başıboş kıvanç elimizin kolumuzun gücü
Gören gözlerimiz tez ayağımız
Kala kalır

Isırganlar işte baldıranlar ayrık otları işte
Durma ağustos sonu kışla hadi
Erkenci güz yağmurları kırlangıç dönümü
Çat kapı ekim ayı kasım yeli
Hiç gecikmez hiç bekletmez
Kar yalnız damlara bacalara düşmez
Sokaklara düşmez

DİDİNE

Gücünden kattım güçlendim
Sesinden kattım seslendim
Sana seslendim
Dönüp baktılar ben bin diyeyim

Oy oy dedim yanlış anlama
Durmuşsam dinleniyorum
O sokak senin bu sokak benim
Aslında yerimdeyim

Bir elde hep elimin biri
Ötekini görmüyor musun
Kimi bir adım geride kalıyorum
Kimi bir adım geride kalıyorsun

Ayışığını yoluna çıkarıyorum
Yolu yok olana çıkarıyorum
Kayaların ardından çıkarıyorum
Kayaların önüne çıkarıyorum

Ateşböceklerini karanlıkta bırakıyorum

KEDİ AKLI

Bir diyeceğim yoktu hüzünden yana
Yıpranıyordu kötü kadınlarda aşkım pis karanlıklarda
Yetmiyordum yeni insanlara yetişemiyordum
Ölür kalırdım belki de sokak aralarında bir kenarda

Kimin umurunda dedim ama kendimi inandıramadım
buna da
Yakışmıyordum eski pencerelere yosunlu sulara
Ölür kalırdım belki de sokak aralarında bir kenarda
Uyandırılacak çocuklarım vardı uyuyorlardı uykularında

Çok mu yaşamıştım az mı ölmek hakkım mıydı yıl varken
akşamlara
Bu kedi nerden çıktı demeyin kapı aralıktı ben bıraktım da
Okşayacak bir şey ister ellerimiz kendi sıcaklığında
Yıpranıyordu kötü kadınlarda aşkım pis karanlıklarda

Ne iyi etmişim aldım düşündüm kedilerin yarı ak yarı kara aklında
Kedi işte kedi boğuyordu yavruyu engel görünce aşkında
Çekilmemişti denizlerim
Döndüm hırpalanmış geceden dayanıklı aydınlıklara
Ağlanır kedi yavrularına çocuksuz anaların arasında
Bu kedi nerden çıktı demeyin kapı aralıktı ben bıraktım da
Uyandırılacak çocuklarım vardı uyuyorlardı uykularında
Ne iyi etmişim uyur uykularında

KARŞIDA ÇARDAK LAPSEKİ

Göçmen diye belledik erkekleri kadınları
Çocuklar çocuktu bizler gibiydi
Buymuş bu güneşmiş ışıtan ırak yurtlarını geçtikleri
karanlıkları da
Bizimdi kasaba bildik kasaba eski kasaba
Durdular baktık iliştiler açıktan açıktan
Elimizin altındaydı deniz konserve kutuları kayalar koca
koca
Elimizin altındaydı iş güç kıyı fabrikalar köşede bucakta
Bize bildik çarşı panayır iskele balıkçı kayıkları
Bize bildik Marmara denizfeneri karşıda Çardak Lâpseki
Elimizin altındaydı ağ kürek motor akıntı açıklarda

Çocuklar çocuktu
Görür görmez belledik ya
Sarıydı kızlar saçları mısır tarlalarından
Daha sarı yumurta sarısı
İnce ince kaşları var mıydı yok muydu
İnce uzundu kolları bacakları sarı çizgiler gibiydi
Tuzsuz denizlerden mi sürdüler gözlerine yoksa ne
Bu uçuk mavileri

Bıkmıştık birbirimizden eskimiştik
Onlar yeniydi sarı çizgiler gibiydi
Duruyorlardı tetikte duruyorlardı ince ince
Duruyorlardı sarı çizgiler gibi bize bildik akşam vakitlerinde

Biz güldük önce onlar gülümsedi papatyaları andık
İrak yurtları geçtikleri yerler oraları nerelerdi
Masallar öğrenmiştim anam söylerdi kış geceleri
Oltam dergilerim ağabeyim de vardı
Babam ölmüştü yoktu o yoktu
Üçe geçmiştim ama pekiyi pekiyi aldım numaram 6

Namık Kemal'i bilirdim şurda Bolayır'daydı şimdi
Peri padişahının kızı üç ak güvercindi ama güvercin değildi
Aya ya sen doğ ya ben doğayım derdi bir silkindi miydi
Geçen yıl Gülcemal gelmişti Gülnihal gelmişti
İstanbul ayağımıza değin gelmişti
Köpekbalığı çıktı geçen yıl denize inemedik yaz boyu
Yavuzbey vurdu onu hem de mavzerle vurdu
Akranımdı biri Yavuzbeyi bilmiyordu
Yavuzbey Yavuzbey Yavuzbey gibi yoktu
Babam yoktu benim üçe geçmiştim pekiyi pekiyi

Konserve fabrikalarında gündelikler düştü üç gün geçti
geçmedi
Paylar azaldı kayıklarda
Bizimdi kasaba bildik kasaba eski kasaba
Elimizin altındaydı deniz konserve kutuları kayalar koca
koca
O çocuğa kelebeklerimi karagöz balıklarını gösterecektim
az daha
Elimizin altındaydı iş güç kıyı fabrikalar köşede bucakta
Elimizin altından bir parça yana
Bize bildik çarşı panayır iskele balıkçı kayıkları
Kaydı, ağ kürek motor akıntı açıklarda
Dillerini yadırgadık çektik saçlarından kovaladık evlerine
Kovaladık sarı çizgiler gibi bize bildik akşam vakitlerinde

Alıştık sevdik yeniden sonra sonra
Lâpseki Çardak karşıda

OYUNCAKÇI KENAN

Bana eğreti duvarından
Kenan bizim Kenan Sarı Kenan
Sarılığı kalmamış Sarı Kenan
Övgüsü babasına kahraman

Bir oyma kayık geçer aklından
Aferin almıştı Saim Hoca'dan
Aferin Sarı Kenan
Varı yoğu oyuncaktan

Yüreciği üç parçadan
Karısı kızı bir de oğlundan
Sarılığı kalmış Sarı Kenan
Tek özlemi istakozdan

Öleli yedi yıl geçmiş aradan
Korkuyor gene de babasından
Kenan bizim Kenan Sarı Kenan
Saati kurulu alaturkadan

AÇIK İŞTE

I

Yanlış mı eksilmedik mi ayışığı kararmadı mı
Kızmaya gücenmeye kalkmayın hiçbir şeye aldırmıyorum
Ağzıma geleni söyliyeceğim sizlerden az mı çektim
Durun beni dinleyin ne diyeceğimi bilmiyorsunuz
Pencereleri kapatmayın kapıları açık tutun
Sizlere borcum yok ki alacağımı da istemiyorum
Hoş ne yaparsanız yapın beni susturamazsınız
Hele sözümü bitireyim sizlerden az mı çektim

Duru bir göle bakar gibi eğilin bakın
Hor tuttuk açık işte kendimizi hırpaladık
Yıllandıkça vurduk baltayı
Bizim suçumuz yoktu büyükler öğütledi
Yanlış mı eksilmedik mi ayığışı kararmadı mı
Duru bir göle bakar gibi eğilin bakın
Açık işte

Öğretmenleri severdik bize şarkılar öğretirlerdi:
Yoksulları severdik çirkini bile severdik
Yahudi çocuklarını severdik tuzsuz hamursuzları güzeldi
Bir ağızdan şarkılar güzeldi biz de güzeldik
Bize bu iyi şu kötü diye öğütlediler

Böyle bir şey bilmiyorduk aklımıza gelmiyordu
Kızlarla oynuyorduk bunun ayıp olduğunu öğütlediler
Birini ayırmıyorduk kötü gördük
Ayakkabıları eski diye kötü gördük
Bizim suçumuz yoktu büyükler öğütledi
Kıskançlık bilmiyorduk arkadan vurmayı bilmiyorduk
Yazısı düzgün olanı kutluyorduk
Çamurdan elma yapanı kutluyorduk
Büyükler öğütledi biz de çocuktuk
Çocuktuk açık işte

Uçurtma yağmasını büyükler öğütledi
Sokakları kötü gördük oyunlardan soğuduk
Bir ağızdan şarkılar güzeldi biz de güzeldik
Bize öç almayı öğütlediler böyle birşey bilmiyorduk
Bitkilerin suyunu kestik belimize bıçak soktuk
İğne batıramazdık pusu kurduk
Bir sırada yürüyorduk sırayı bozmayı öğütlediler
Bize bu iyi şu kötü diye öğütlediler
Kendimizi beğendik açık işte

Hem akrabamızdan utanır olduk
Hem şilepleri yok diye utanır olduk
Yanlış mı eksilmedik mi ayışığı kararmadı mı
Vurduk baltayı parçaladık
Kendimize kıydık açık işte
Çocuklukta kapılar açık işte
Açık açık işte
Duru bir göle bakar gibi eğilin bakın

ANALAR

Analar bu çocukları nasıl güldürüyorsunuz
Nasıl yaz gökleri gibi böyle
Durgun sular iyi çağlar gibi
Kulaklarına neler fısıldıyorsunuz
Ne öğütler veriyorsunuz
Analar bu çocukları nasıl güldürüyorsunuz

Bir çocuk koşuyor ardından çocuklar koşuyor biri daha
koşuyor
Sarı at kuyruğu saçlar kırmızı kordeleler benekli morlar
Bu etekleri nasıl biçiyorsunuz analar
Bu gömlekleri nasıl dikiyorsunuz
Analar bu çocukları nasıl giydiriyorsunuz

Nasıl büyütüyorsunuz nasıl şaşıyorum şaşıyorum
O eti o sütü nerden buluyorsunuz
Memelerinizi gür tutuyorsunuz
Bir top sıçrıyor ardından bir çocuk bir çocuk daha
Gücümüze güçler katıyorsunuz
Analar utandırıyorsunuz
Çağı utandırıyorsunuz
Çağdaşı utandırıyorsunuz

DUR DUR

Gecem erken dur dur
Gözlerine bakmazsam uzun bakmazsam
Gecem erken inecek bitecek tükenecek gibi de değil
Dur bir sokak daha aydınlık edineyim
Gecem erken

Yağmuru güneşleri haziranı yürüsek
Diyelim saat 24 aşk dinler mi cumartesiyi geçmişiz dinler mi
Akşamları alsak samanyolunu alsak Aksaray'a götürsek
bıraksak
Bir dalı kırdık diyelim şiirden başka nereye konur
Gecem erken inecek dur dur

Hangi gökyüzü ister yasak edilsin bakılmak bakılmak
Dur bir sokak daha aydınlık edineyim
Gecem erken, bitecek tükenecek gibi de değil
İstersen sonu yok diyelim istersen ırak ırak
Gecem erken inecek

BİR YANA

Boşuna uğraşıyorum boşuna yazıp çizip karalıyorum
Karaladığım bir yana
Yanlış taşıtlara binmişim bilmediğim yerlere geldim sular da karardı
Gerisin geri dönmek güç
Güçlüğü bir yana
Duvarlar çıktı önüme sular da karardı
Ellerim boş
Bildik kelimeler elimden tutarken kolaydı
Kolaylığı bir yana
Arkadaşlık der sık ormanlar getirirdim akla
Yanyana getirirdim ateşi suyu
Denizler hemen nasıl güneşlenir uzun yapraklar ay çiçekleri
Ay çiçekleri bir yana
Omuzlar dayanırdı omuzlara
Omuzlar omuzlara

SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU

1. basım: 1962, Kendi yayını
2. basım: 1976, Cem
3. basım: 19881, Yazko
4. basım: 1982, Yazko
5. basım: 1990, Can

ârif'ledim de ışıdı çağımızdaki gerçek
deniz yıkıntılarından gökler çekilmiyecek

SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU

Kime ne desem
Boyuna kendimi dinliyordum eski yağmurları dinliyordum

Düşünmeden biliyordum deniz ılıdı
Dökülen çelik katı
Yürüyenler yanyana

Yüzümü güneşte dinlendirsem
Dağın dağ olduğunu bilsem ovanın ova ağacın ağaç
Kurtulurdum

Çok köprülü sular gibi git git bitmedi
Boyuna kendimi dinliyordum eski yağmurları dinliyordum

Saat sekizi geç vurdu
Giden gitmiş hüznü ayaklandırmak boşuna
Düşünmeden biliyordum

ELİM ACIKIRDI HEP

Magdi Rufer'e

Uzanır bir asmaya anamın eli 24 yıldır
İnce eli
Kemikli eli

Uzanır bir asmaya benim elim 24 yıldır
İnce eller için
Kemikli eller için

KARTACALI YIKINTI

Geçmiyordu bir kartal gölgesi bile kızgın kayalardan
Yerinde kalsın istiyordum yüze vuruyordu
Paslı demirler o, o ezik saçlar
Batık gemilerin deniz diplerini saran umutsuzluğu
Yüze vuruyordu

Hadi gittim dönüp dönüp ardıma baktıktan gitmek mi bu
Kırık plâklar bir kış gülü yüze vuruyordu

Bir şey katmaz aşka eklesem birleştirsem biliyorum
Kanatlı balıklar eski çerçeveler yüze vuruyordu

İstesem de birini takamam silindim fotoğraflardan
Yaz kumlarında kurumuş yengeç ayakları
Bir martının ölüsü yüze vuruyordu

Yerinde kalsın
Batık gemilerin denip diplerini saran umutsuzluğu
Yerinde kalsın istiyordum
Yıkıntıma yıkıntıma vuruyordu

BULURDU BENİ

Bulurdu beni
Irakta en
Ötede taa
Bulurdu beni

Çıkılan bir dağdı bana uzanan yol açılan kapı
Çocuklar hani mutlu hani saklanır analarından odalarda
Saklanırdım
Bulurdu beni

Yoktu boşluk yoktu ölümün sessizliği hiçlik yoktu
Bensiz geçmezdi çağ
Tik tak tik tak
Bulurdu beni

Ben de her gün bu güneşi kurardım

DAR AÇI

Uzun saçlar yakışırdı sana uzun yıllar
Bir gökyüzü bitince öteki başlardı

Çevik taylar dururdu güneşte olgun başaklar gölgelikler dururdu
Ovalar aydınlıkta dururdu
Bulut geçti derdik bilemedin
Ya da yağmur yağacak derdik
Fesleğen saksıda güzel dururdu

Bak bu olacak şey mi kömür beni vurdu
Ayaklarım aldı başını gitti
Ellerim kaldı duvarda
Kalk ne olur pencereyi aç

Uzun saçlar yakışırdı sana uzun yıllar
Bir gökyüzü bitince öteki başlardı

KİMİ

Hiçkimseyim

Uzak sularda sürüklenen
Köyler gibiyim
Kimi

SICAK ÇEKME

Oy döğüşken istek varılınca çoğalan oy
Kimlerdi bilsen şimdi doğrulan eskilerde yıkılan kimlerdi
Hep çekildin kanla göründün kayboldun gene
Tükenmez gücün çağların engelini dinlemedi

Kimlerdi bilsen şimdi doğrulan eskilerde
Hep açık denizler gibi mi kalacaksın hep sınırsız
Hep mi bekleteceksin mutluluğun ardından gidince mi yalnız
Bıraktık her şeyi işte bir seni alıkoyduk

Sayılı yıllar bize verilen uçsuz çöllerin yanında
Yetmedik de öldük öldük dirildik
Eskidim oy kurtul ötelerden
Kimlerdi bilsen şimdi yıkılan anılarımda

PASCAL BOŞLUĞU

Karşıydık, ak alnımıza vurulurdu kana savaşa bakır çalığına
karşı
Cılız yarın daha çocuklar, emzikli kadınlar yağmalanırken
Mutlu düzen yağmalanırken ötelerin saklısı yağmalanırken
Karşıydık

Tek tek yıkıyorlardı biliyorduk
Birlikti yapılı adamları geçen çağların
Da da
Tanıktılar
Taş gibi son geceleri yüreklerimize oturmuştu son
bekledikleri
Kırılıyorduk benzemiyorduk
Kırılıyordu parmakları çook insanın
Bakır çalığına içinden pazarlıklı nehir diplerine
benzemiyorduk

Ben buralardayım hey vurula vuruşa
Seçiyorum sizleri işte
Onların içinden karaların sarmaşıkların
Çevrenizde Pascal boşlukları

Vursalar bir damla kanım akmaz
Şimdilerde vursalar

SOĞUK DEMİRCİ

Kartallar kaldırdım diye
Kartallar indirdim diye kuru otların sıcağına yılan ıslıklarına
Yok yıllarımdan yirmiyedim
Yirmisekizim yok
Kimse de veremez bana yeniden yaşamak için
Göklerini kuramaz kimse
Bulutunu çatamaz

Yürür kömür dumanları anılarımdan
Yürür camgöz
Yürür tüylü örümcekler dişi kelebeklere
Tok midyelerin aralıksız uykusu ağırlaşır
Çekilir ay yapraksız göllerin alışkın sularından
Kımıldanır iskorpitler yengeçler
Kımıldanır ellerimde yüzümde
Kımıldanır toprak
Yıkılır evler surlar denizler

Bir soğuk demirciyim şiirde
Bir sıcak demirciyim şiirde
Açtım bütün sokakları gökyüzüne
Sevgiye giden sokakları bütün

EĞRETİ DENGE

Ay her yerde vardı
Bozuldu eğreti dengelerim çelik çubuklu yapılarda
Buymuş benim arayıp arayıp
Ay her yerde vardı

Yanılmak sandım ben de mutsuzlar gibi
Aydınlığında biçimlenmeden önce
Sandım durur evren gider karların akı
Ay her yerde vardı

Kandı sızan
Dikendi tel
Taşdı duvar
Ay her yerde vardı

Buymuş benim arayıp arayıp
Bozuldu eğreti dengelerim çelik çubuklu yapılarda
Aldım karanfili suya koydum
Ay her yerde vardı

DER DEMEZ

Beklerdim elimden tutsun diye
Tutsun çıkarsın diye sokaklara
Diye kırsın şu şarap şişesini tutsun
Beklerdim

Beklerdim buz vururdu yapraksız parklarda otu
Demir kilit paslanırdı
Boy atardı kısrak ovalarda
Niye beklerdim

Der demez niye beklerdim
Belki de herkesler böyle diye
Tutsun çıkarsın diye sokaklara
Diye kırsın şu şarap şişesini tutsun

Der demez

HÜRLÜĞÜN ÜSTÜNE SÜRDÜLER BENİ

Atım ben başıboş hür soyundan
Al atların kır atların doru atların
Yağız dorudan bir at

Dallar gibi gönenirdim
Bir ses geldi miydi insanlardan
Döverdi yağız kuyruğum topuklarımı
Bir el değdi miydi doru boynuma

Denize sürselerdi
Hürlüğün üstüne sürdüler beni
Yalçına sürselerdi
Hürlüğün üstüne sürdüler beni
Atım ben
Suçlu bir at

Kalem parmaklarını kırdım
Ön ayaklarımı kırın
Köprücük kemiklerini kırdım
Ard ayaklarımı kırın
Atım ben
Karanlık bir at

Şimdi hür şimdi başıboş elleri yakaladı yelemden
Badem gözleri bakar gözlerime
Doru boynumu kaldıramam
Atım ben
Çirkin bir at

Atım ben
Al atların kır atların doru atların
Başıboş hür soyundan
Yağız doru
Köle bir at

Çiğnedim hürlüğün ince bileklerini
Vurun beni

AĞIT

Elleri yaprakları aralardı
Elleri yaprakları aralardı
Oralarda karanlık çok bulunur

Oralarda ölüm çok bulunur
Öldü elleri Lumumba'nın

Oralarda toprak çok bulunur
Oralarda toprak çok bulunur
Oralarda toprak çok bulunur
Dirilir elleri Lumumba'nın

Esmerdi de

Vurdu aydınlığı sularına Kongo'nun
Yeryüzünde Kongo çok bulunur

KARALTI

Dursa çevrik
İçinizden geçenlere
Geçen güle
Giden sese

Ağzınız kuruydu değiyordu
Düştü birden büyük hayvan karaltıları suya

Bırakılmıştı çocuk saçlıydı
Kapmıştınız kaçırmıştınız başıboş kamyonun karaltısından

Dizginleri kopmuştu dağınıktı atlardı gelen
Kendinizi atmıştınız yol kıyılarına

Dursa çevrik
O karaltı o korku o göz

O göz dursa
Badanasında dört duvarınızın

Elinizin üstünde dursa
Kara bir ışık gibi dursa

Dursa çevrik yazdığınıza çizdiğinize
Açar açmaz gözlerinizi
Açılsa o da

O göz hani
İp atlıyordunuz da takılmıştı çocuk bacaklarınıza

Dursa hep

Karga sürülerinden kopan çığlıklar gibi
Başınızın üstünden ayrılmasa
Dursa çevrik
İşinize gücünüze aşkınıza
Dursa
Da

SÜREKLİ SU

Ben en eski yazıları okudum en eski suları
O uzun suları çok suları en eski yazıları

Yürüdü ak aydınlığım soğuk yokluğa ilk çağlardan
İlk güneşlerden ilk sulardan taa en eski yazılardan

Uçsuz bucaksızdı evren yazısı yoktu karanlıktı
Evrende uçsuz bucaksız insan yeni sulara çıktı

ALICI KUŞ

1. basım: 1966, Fahir Onger
2. basım: 1976, Cem
3. basım: 1981, Yazko
4. basım: 1982, Yazko
5. basım: 1990, Can

Bir ışık gidiyordu gecede karanlıkta
Karanlıkta suda
Umut ışığı gibi ardına baka baka
Gidiyordu bir ışık karanlık suda

KAN İŞTE...

Onurlu kan yılgın kan nasıl da kan
Ayışıksız, sabah uykuları yok kan ezgin bitkin kan
Kaçındığımız görmezlikten geldiğimiz demirdeki
çimentodaki teldeki kan
Sıkıntılı savruk coşkulu kan
Ölgün kan güldeki viskideki
İncelen tükenen kuruyan
Tırnakta gözyaşında

ARDI SIRA

İşsiz güçsüz bir yağmur
Pencerede dururken
Hem birini bekle, kulağın kapıda olsun
Hem de İmroz'da Kaleköy'deki
Küçük beyaz kilisenin
Denize açılıp açılmadığını
Düşün

Yelkenli kayıkların ardı sıra

PARÇALI BULUT

1

Nasıl barınsın aşkım
O uzak adada, o kayalıkta
Kapadın sen de kapını

Bir denizkestanesi kumlarda savrulurken

2

Kısma lâmbanı
Yıldız-karayel değil
Kapını pencereni döğen

3

Bir denizyıldızı bulursan
Islak kıyılarda yarın
Gün vurmadan sulara at

Gün vurmadan

4

Şeytanmineareleri yürüdüler
Savurdu ilk zıpkını süngere Niko
Sen de çık görün
Kullan uzun parmaklı ellerini
Kaldır gökyüzünü denizden kayalardan

5

Hangi adla çağırırsan çağır
Duyarım ben diyordun

Duymuyor musun

ALICI KUŞ

Vurur düşlerine ozanın
Güneş kızgınlığından birkaç ağustos
Birkaç ağaç
Yüksek ormanlar kuytusundan

Kardeşliğin alıcı kuşu
Kalkar konar

Köylü
Biçer ayrık otlarını ayırır başaklardan
Kalkar konar
Kardeşliğin alıcı kuşu

İşçi
Tutar ucundan en acar biçimlerin
Sürer
Bin başıboş atı bin cehennemi birden

Kardeşliğin alıcı kuşu
Kalkar konar

Duran el
Gitmeyen ayak
Bir göz ki
Arkasında bir ölü gözü
Bir ses ki
Arkasında bir ölü sesi
Döner durur
Kardeşliğin alıcı kuşu

Kalkar konar
Bir açık yürekten bir ötekine
Bir bugüne bir yarına
Alıcı kuşu kardeşliğin

KARANLIĞA KALAN

Karım çalışıyor

Kırmızı bir fırıldak
Döner durur
Bir mavisine karşı

Beklenen
Karanlığa kaldı

Karım çalışıyor
Çocuğumuz
Karalamak istiyor kâğıdı

Beklenen
Karanlığa kaldı

Karım çalışıyor
Sayılar sayıyor
Çizgiler çiziyor
Çocuğumuz
Karnında

Dün bir ağaç
Bağıra çağıra söyledi
Basıp gittiğini kışın

Beklenen
Karanlığa kalan bir şey

BİLMEZ MİYİM

Elden ne gelir deme
Bilmez miyim
Geçit dardır
Kapı duvar
Gecenin karasında kedi gözleri
Suyun dibinde balçık
Şenlik neymiş
Kalabalık tören ne
Acında olsun
Kıvancında aşkında
Kendi kendine sokulursun
Döğersin yüreğini
Yüreğinin örsünde

Ey döğ be yüreğini
Yüreğinin örsünde

UZUN OVALAR
ÇIN ÇINDI

Tülin'e

Birden uzun ovalar
Göründü çın çındı

Yaz yağmuru yağdı birden
Durgun sular birden aktı
Bir beyaz at geldi geçti
Yanımızdan yöremizden

Düştü bir gül elimden bin parça oldu
Bin düş bin gerçekti her şey

Ey güzel kent dost kişi ey
Hürlük eşitlik tokluk
Varsın sınırsızsın dirisin
Duruyorsun yeryüzünde

Uzun ovalar göründü
Çınladı bin kulağım birden
Birden bin gözle baktım evrene
Ey açık denizler ey erişilmez gök
Görmediğim bilmediğim çiçekler
Birden dokundum ellerinize
Yüzleriniz yüzüme değdi

Uzun ovalar çın çındı
Ey sen kulakların duyamadığı
Ey şarkıları parçalıyan ses
Çağırdın işte geldik
Aldık yerimizi doğada

Hoşgeldin Nice bebek
Nice oğlum merhaba

SENLİ

Yaprakları dökülünce ağaç
Kuşyuvasını saklıyamadı

Seni okşarken elim
Ağustos sularında sürükleniyor

Bir gelincik tanık
Sayısız papatyanın beyazlığına

31 EKİM 1964

Suç kanıtı karanfiller beyazdı
Savcı söyledi yazıcı yazdı

Kanlı bir gömlek değildi
Tüfek tabanca bıçak
Karanfildiler

Karanfildiler hem de beyaz
Alındılar durdukları yerden
Açık alandan güneşten
Evlerin bulutların önünden
Yakalandı götürüldüler
Kırk karanfildi kırkı da

Uçtu gitti
Aydınlık düşleri toprak saksıların
Yağmur sonlarının sevinci
Yazlardan inen sıcak
Sorguda duruşmada

Karanfildiler hem de beyaz
Kırk karanfildi kırkı da beyaz

SOKAK

Önce yağan kara gülümsedi
Kaçıştı sonra yalınayak çocuklar
Dikildi durdu işsizin biri
Çıkardı güneşi ceplerinden

Kadındı kursağına girmedi
Kaç gündür sıcak bir şey
Taa Sivas'taki çorbasını
Uzattı bir hasta yattığı yerden

Oda soğuk
Kapı aralıktı
Bir bebek öğrendi karanlığı
Bir uçurtma tellere takılırken

KONUŞMA

1951 di. 1952. 1953 geçti geçiyor derken
Dışarda buluştuk 54 le

– On yıl olmuş
On yıldan da çok

– Bu taş duvarlar dururken böyle
Bu demir parmaklık pencerede
Kelepçe zincir yerli yerinde
Aslı yok
Kırk yıl güneşe baksam
Kaçmış zindan karanlığı gözbebeklerime
Varsın konuşulsun sustuklarımız
Sözcükler kırık

Yirmiyedi yaşımdan üç uzun mevsim
Tüm yirmisekizim
Güz ayları yirmidokuzumdan
Gecede demirlerin arkasında
Bir yitiyor bir görünüyoruz
Sanki bir gidene sesleniyorum
– Kardeşim kardeşim kardeşim
Taştan demirden de geçiyor zaman

– On yıl mı olmuş
Daha daha mı çok
Ellerim sokaklara varmadan

NİCE

Oğlum Nice
Her öğrendiğini
Şarkısına katıyor
Hey Nice
Tosun Nice

AKŞİT'İN TÜRKÜSÜ

Arkadaşım Şevki Akşit içerdeyken
Dilinden düşmeyen o türküyü
Çıkınca bir kez olsun
Söylememiş
Ey Akşit
Ey kırların açıkların türküsü

"Çıktım Kozan'ın dağına
Karı dizleyi dizleyi
Yarelerim göz göz oldu
Cerrah gözleyi gözleyi"

ÖTESİ KOLAY

Ey yıldız
Ey uzak
Çok uzak yıldız
Işığın bizi buldu ya
Sen ona bak
Yarın gibi
Yarın yarın yarın

GÖÇ

Leylekler döne döne
Birike birike
Gitti
İçim
Boş kalan yuvalarına benzedi
Yağmurda

NİCE'NİN PABUÇLARI

Nice
Bir erik dalı geçirmiş eline
Uğraşıp duruyor
Giydirmek için pabuçlarını
Çiçeklerine

Serçeler pencereden
Bir gelir bir geçerken

KARA

İşsizin önünde
Bir beyaz kâğıt
Durmadan
Karalanıyor

YENİDEN

Nice
Yeniden öğretti bana
Güler yüzlü olmanın
Güzelliğini

206

ÇARŞAMBA

Hey çarşamba
Salıdan sonraki Çarşamba
Bugün Perşembe

İÇİNDEKİLER

Sunu 5

GÜNDEN GÜNE

Şafak Vakti 11
"Gecenin İçinde" 12
İkinci Dünya Harbinden Portreler 1 13
İkinci Dünya Harbinden Portreler 2 15
Gece Yarısı Tebliği 16
Harp Tebliğinden Uzak 17
İkinci Cephe 18
Harkov'un Son Kez Kurtarılışı üstüne 25
Not 26
Ayak Sesleri 27
İkinci Dünya Harbinden Portreler 3 31
İkinci Dünya Harbinden Portreler 4 32
Hissen Yok Bu Akşamda Senin 33
Akropol 35
Günel'e Şiir 38
Çocukluğum 39
Gezi Konuşması 42
Gelibolu 45
Mutlaka 46
Çelinen Akıl 48
Gece 49
Hepsinden 50
Dağların Ardı 52
Fikret İçin 54

Tahattur 56
Bir Yolculuk 58
İspanya 60
Endonezya İçin 62
Vatan 64
Değil 67
Mecmuadaki Resim 70
İstanbul İçin 71
Ambar Kapağı 74
1949 75
Sürgün Alayında 76
Zara'da 77
Haber 78
Dayanılmaz 80
Göz 83
Bir Sen 84
Öyle 85
Senlibenli 86
Daha 87
Pencere 88
Sevda 89
Beni Unut 90
Göç Eden Umut Dedi Ki 92
Yegân Yegân 93
Ayrı 94
Her Gün Yaşamak 95
Ölçü 96
Çalım 97
Büyük Hüner 98
Kuytuda 100
Karşıcı 101
Yerli Dokuma 102
Gelgelelim 103
Şöyle Bir 104

Bugünlük 105

İSTANBUL BULUTU

Sunu 109
Od 110
Işırken 111
Enikonu 112
Gitme Kal 113
İstanbul Bulutu 114
Dörtlük 115
Afrika Göklerinde Üç Parça Bulut 116
İkili 117
Beklerken 118
Çağrı 119
Ağır 120
Yol Yorgunu 121
"Anna Frank'ın Hatıra Defteri" Gibi 122
Aydın Hali 123
Düşü Etin Tırnağın 124
Dörtlük 125
Gece 126
Ağıt 127
Güvercin Kanadıyla 128
Yarından Tezi Yok 129
Caba 130
Dörtlük 131
İkili 132
Belli Belirsiz 133
Ortancası 134
İkili 135
En Çok 136
Satranç 137
Güvercin 138

KEDİ AKLI

Sunu 143
Dayanıklı Su Akan Su 144
Dörtlük 145
Ben Beni 146
Yok Yere 147
Da 148
Ak 149
Boşta 150
Didine 151
Kedi Aklı 152
Karşıda Çardak Lâpseki 154
Oyuncakçı Kenan 157
Açık İşte 158
Analar 160
Dur Dur 161
Bir Yana 162

SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU

Sunu 165
Saat Sekizi Geç Vurdu 166
Elim Acıkırdı Hep 167
Kartacalı Yıkıntı 168
Bulurdu Beni 169
Dar Açı 170
Kimi 171
Sıcak Çekme 172
Pascal Boşluğu 173
Soğuk Demirci 174
Eğreti Denge 175
Der Demez 176
Hürlüğün Üstüne Sürdüler Beni 177

Ağıt 179
Karaltı 180
Sürekli Su 181

ALICI KUŞ

Sunu 185
Kan İşte 186
Ardı Sıra 187
Parçalı Bulut 188
Alıcı Kuş 190
Karanlığa Kalan 192
Bilmez miyim 193
Uzun Ovalar Çın Çındı 194
Senli 196
31 Ekim 1964 197
Sokak 198
Konuşma 199
Nice 200
Akşit'in Türküsü 201
Ötesi Kolay 202
Göç 203
Nice'nin Pabuçları 204
Kara 205
Yeniden 206
Çarşamba 207

Arif Damar
ALICI KUŞU KARDEŞLİĞİN

"Şiir belki de sadece biçimdir, ama çağdaş bilimsel düşünceye varanlar, yeryüzüne, insanlara, yurduna, derin, vazgeçilmez bağlarla bağlı olanlar, kendi mutluluğunu, öbür insanlardan ayırmayanlar, nerde olursa olsun, hangi koşullar içinde bulunursa bulunsun, bencil yalnızlıklara düşmeyenler, toplumsal gerçekleri yaşamasına geçirenler, kısaca: 'Issız bir telgrafhane gibi, durmadan sesler alıp sesler verenler, dünyanın, memleketin hali düzelmeden gözüne uyku girmeyenler' için... Bilimsel düşünce bize, gerçeğin donuk, değişmez bir kavram olmadığını gösteriyor. Özünde taşıdığı karşıt güçlerin çatışması sonucu, yeni, yepyeni bir gerçeği yaratacağını söylüyor. Toplum gerçekleri de öyle. En değişmez koşulların altında bile, değiştirici güç, içten içe yeni bir toplumsal ortam yaratmaya hamaratça çalışır. Yıkılmaz sanılan diktatörlükler yıkılır, sonsuz gibi görünen baskılar darmadağın olur, hür düşüncelere vurulan zincir koparılır, kelepçeler kırılır...

ARİF DAMAR

(28.12.1960, Türk-Alman Kültür Derneği'nde yaptığı *konuşma*'dan.)

Toplu Şiirleri'nin bu ilk cildinde *Arif Damar*'ın GÜNDEN GÜNE, İSTANBUL BULUTU, K Dİ AKLI, SAAT SEKİZİ DU, ALICI KUŞ adlı beş kitabını bulacaksınız.

12

Kapaktaki fotoğraf: TÜLİN

KDV içindedir

ISBN 975.510.233-7